Studieplan for Bachelorstudiet i velferdsfag

Denne studieplanen gjelder for studieåret 2006/2007. Godkjent i avdelingsstyret 14. mai 2003. Sist revidert i avdelingsstyret 8. mai og 19. juni 2006.

Studieplan for Bachelorstudiet i velferdsfag 1

Mål 2
Innhold 2
Organisering og arbeidsmåter 2
Internasjonalisering 2
Arbeidskrav 3
Vurdering 3
Pensum 3
Utfyllende bestemmelser 3
Generell informasjon 3
Semestervis oversikt over emner i velferdsstudiet 4

1. studieår 5

Velferdspolitikk 5
Samfunnsvitenskapelig metode 7
Forvaltningsrett 8
Organisering av velferdsforvaltningen 10
Samfunnsøkonomi 12

2. studieår 13

Arbeidslivskunnskap 13
Velferdsrett 15
Velferdssosiologi og sosialpsykologi 17
Brukerveiledning og brukermedvirkning 1 19
Sosialmedisin og rehabilitering 22

3. studieår 24

Praksis 24
Brukerveiledning og brukermedvirkning 2 25
Valgfag 29

Studieplaner for valgfag 30

Flerkulturell forståelse i et velferd- og serviceperspektiv 30
Ledelse og personalansvar 33
Pensjoner 35
Sosialt arbeid på gruppe- og samfunnsnivå 38
Velferdssosiologi 41
Bacheloroppgave 42

Utfyllende bestemmelser 45

Innledning

Bachelor i velferdsfag ble opprettet i 2003, i sammenheng med den store reformen i arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV). Studiet gir kompetanse for klientrettet arbeid, saksbehandling og administrasjon. Velferdsvitere får bred oversikt over velferdsordninger og hjelpetiltak, og de er særlig kvalifisert for jobber i den nye arbeids- og velferdsforvaltningen. Den faglige bredden i studiet åpner også for arbeid i humanitære organisasjoner og i annen velferdsvirksomhet offentlig og privat.

Bachelor i velferdsfag er yrkesrettet, samtidig som det har en teoretisk og forskningsbasert forankring. Det er utviklet i samarbeid mellom høgskolene i Agder, Nord-Trøndelag, Tromsø og Oslo.

Opptakskravet er generell studiekompetanse, eller godkjent realkompetanse.

Mål

Når du er ferdig utdannet velferdsviter skal du ha:

- Tilegnet deg grunnleggende samfunns- og systemforståelse og fått innsikt i velferdspolitikkens overordnede mål.
- Fått kunnskap om viktige trekk ved arbeidsmarkedets virkemåte og arbeidslivets organisering
- Fått oversikt over velferdsordningene og sett hvordan disse, hver for seg og samlet, virker i forhold til brukernes behov og i forhold til andre samfunnsmessige hensyn.
- Utviklet dine forutsetninger for samarbeid på ulike nivåer på bakgrunn av breddekunnskap og helhetsforståelse.
- Lært å utøve faglig skjønn i saksbehandling på grunnlag av brukernes behov, kjennskap til regelverket, velferdslovgivningens intensjoner og gjennom innsikt i juridisk metode.
- Lært å møte brukerne på en etisk forsvarlig måte, og kunne mestre samhandling med mennesker i sårbare og vanskelige livssituasjoner.
- Blitt bevisst egne normer og verdier, og fått innsikt i den betydningen dette har i yrkesutøvelsen overfor brukere med ulik kulturbakgrunn.

Innhold

Bachelorstudiet er organisert som et heltidsstudium, bygd opp av emner på 10, 15 eller 20 studiepoeng. Studiet henter sitt kunnskapsgrunnlag fra statsvitenskap, sosiologi, psykologi, sosialt arbeid, helsefag, juss og økonomi.

Første halvdel av studiet består av samfunnsvitenskapelige fag, juss og noe økonomi, mens mer direkte klientrettede fag kommer sterkere inn i andre halvdel av studiet. Personlig kvalifisering er av stor betydning i klientrettede stillinger i førstelinjetjenesten. Dette blir vektlagt ved ferdighetstrening, praksisutplassering, klientkontakt og kommunikasjonstrening. En bacheloroppgave inngår i det 3. studieåret.

Organisering og arbeidsmåter

Det blir benyttet varierte arbeidsformer som gruppearbeid, individuelt arbeid og forelesninger. Med prosjektoppgaver og arbeid i grupper ønsker man å fremme studentens evne til å stille relevante faglige spørsmål i samarbeid med andre. De skal også få trening i å innhente data og annet kunnskapsstoff for kritisk analyse, og å bearbeide dette muntlig og skriftlig.
I 2. og 3. studieår er koblingen mellom teori og praksis spesielt sentral. I siste del av studiet er det også rom for mer spesialisering gjennom fordypningsoppgaven og valgfaget.

Internasjonalisering

Det er mulig å ta deler av studiet ved en utenlandsk utdanningsinstitusjon. Av hensyn til studiets innhold og oppbygging bør et utenlandsopphold legges til siste studieår.

Arbeidskrav

For flere av emnene er det en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen at studentene har levert og fått godkjent en eller flere obligatoriske oppgaver. Enkelte emner krever 80 % tilstedeværelse. Fravær utover dette kan man få godkjent ved å levere et skriftlig arbeidskrav. Ved fravær på mer enn 40 % får man ikke fremstille seg til eksamen. Se Utfyllende regler bak i studieplanen

Vurdering

Generelle regler for eksamen er gitt i "Lov om universitet og høgskoler" og i "Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo". Studentene har plikt til å sette seg inn i disse reglene.

Vurderingsformene varierer og er nærmere beskrevet under det enkelte emnet.
Ny og utsatt eksamen har samme form som ordinær eksamen. Der eksamen har flere deler, står informasjon om ny og utsatt eksamen nærmere beskrevet under det enkelte emnet.

Oppmelding til eksamen
Oppmelding til ordinær eksamen skjer ved utfylling av utdanningsplanen, se her:
(http://www.hio.no/content/view/full/3738)

De nærmere vilkårene for å kunne framstille seg til eksamen og anledning til å ta ny/utsatt eksamen, framgår av Forskrift om studier og eksamen for Høgskolen i Oslo, §§ 13 og 18.

De fleste eksamener avholdes i slutten av semesteret. Plan for eksamen legges ut på våre hjemmesider.

Pensum

Det vises til pensum under hver modulbeskrivelse. Det tas forbehold om mindre endringer i pensum underveis. Eventuelle endringer blir kunngjort på faglige nettsider og på elektronisk oppslagstavle. Omfang på pensum kan variere fra ca. 70 til 100 sider per studiepoeng, avhengig av fagområde og litteraturens vanskelighetsgrad.

Utfyllende bestemmelser

Det vises til utfyllende bestemmelser som er regelverk for obligatoriske krav, studieprogresjon og vurderinger, se bakerst i dette heftet.

Generell informasjon

Det vises til heftet "Viktig studieadministrativ informasjon" som deles ut til nye studenter ved studiestart. Her er det informasjon om eksamen, frister, avgifter etc. Det vises også til lover, forskrifter og regler som gjelder for studenter ved Høgskolen i Oslo.

Semestervis oversikt over emner i velferdsstudiet

(studiepoeng i parentes)

<table>
<tr><th>1. semester</th><th>2. semester</th><th>3. semester</th><th>4. semester</th><th>5. semester</th><th>6. semester</th></tr>
<tr><td>Velferds-politikk (10)</td><td rowspan="2">Organisering av velferds-forvaltningen (20)</td><td rowspan="2">Velferdsrett (15)</td><td rowspan="2">Velferdssos. og sosialpsykologi (10)</td><td>Brukerveiledn. og bruker-medvirkning IIa</td><td rowspan="3">Valgfag (15)</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Samfunns-vitenskapelig metode (10)</td><td>Praksis (10)
(6 uker)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Samfunns-økonomi (10)</td><td rowspan="2">Arbeidslivs-kunnskap(15)</td><td rowspan="2">Sosialmedisin og rehabilitering (10)</td><td rowspan="3">Brukerveiledn. og bruker-medvirkning IIb (20)</td></tr>
<tr><td>Forvaltnings-Rett (10)</td><td>Fordypnings-oppgave(15)</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>Brukerveiledn. og bruker-medvirkning I (10)</td><td></td><td></td></tr>
</table>

1. studieår

Velferdspolitikk

10 studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg kunnskap om sentrale politiske institusjoner og om rammer som virker på utformingen av velferdspolitikken. De skal oppnå forståelse for sosiale problemer og problemskapende forhold i samfunnet. Studentene skal skaffe seg oversikt over velferdsstatens ordninger og få innsikt i den moderne velferdspolitikkens mål og strategier. Videre skal de lære hvilke ideer og prinsipper som ligger til grunn for ulike velferdsordningers utforming,

Innhold

- Makt og demokrati
- Den parlamentariske styringskjeden
- Storting, regjering og forvaltning
- Politikken rettet mot sosiale problemer
- Arbeidsledighet, fattigdom, sykdom, sosial eksklusjon, sosialt avvik
- Ideer, utvikling, mål og strategier i velferdspolitikken
- Velferdspolitikkens finansiering og organisering
- Offentlige og private velferdsordninger
- Trygd og sosialhjelp
- Velferdstjenester

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger og studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, gruppearbeid og muntlige presentasjoner. I løpet av kurset skal studentene levere ett individuelt skriftlig arbeid av et omfang på 3-6 sider. Studentene får tilbakemelding på oppgaven forutsatt at den er levert til fastsatt tid og gis muligheter til å forberede arbeidet før eksamen. Det innleverte individuelle arbeidet inngår sammen med skoleeksamen i vurderingsgrunnlaget.

Vurdering

Skriftlig skoleeksamen er på 4 timer. Det er ingen tillatte hjelpemidler til skoleeksamen. Det blir gitt separate karakterer på det innleverte arbeidet og på skoleeksamen. Disse blir slått sammen. Det individuelle arbeidet teller 40 % og skoleeksamen 60 %. Begge deler må være bestått for at emnet skal være bestått. Intern sensor vurderer alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver (ca. 20 % av besvarelsene). Ny og utsatt eksamen tas i de(n) delen(e) som ikke er bestått.

Pensum

Bay, Ann-Helén, Aksel Hatland, Tale Hellevik og Charlotte Koren (red.): *De norske trygdene.* Framvekst, forvaltning og fordeling. Oslo: Gyldendal akademisk. 270 s

Halvorsen, Knut. 2002. *Sosiale problemer*. En sosiologisk innføring. Oslo: Fagbokforlaget. 336 s

Hanssen, Gro S, Marit K Helgesen og Signy I Vab. 2005. *Politikk og demokrati*. Oslo: Gyldendal Akademisk, kapittel 1, 2, 3, 4, 5 og 6 125 s

* Hanssen, Jan-Inge. 2005. *Kommunal sosialpolitikk*. I MaryAnn Stamsø (red.): Velferdsstaten i endring. Oslo: Gyldendal Akademisk 29 s

* Østerud, Øivind. 2002. *Statsvitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 10: Sentralmakt og lokalstyre 7 s

*Romøren, Tor Inge. 2001. *Funksjonshemmede*. Kap. 8 i Aksel Hatland et al (red.); *Den norske velferdsstaten*. Oslo, Gyldendal Akademisk. Side 180-200, 20 sider.

* Pensum som er merket med stjerne kopieres og selges som kompendium i Penelope bokhandel.

Samfunnsvitenskapelig metode

10 studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg basiskunnskaper i vitenskapsteori og samfunnsvitenskapelig metode. De skal få innsikt i ulike former for kunnskap og viktige vitenskapsteoretiske tradisjoner. Videre skal studentene lære hvordan samfunnsvitenskapelige undersøkelser gjennomføres (forskningsdesign), alt fra tema, problemstilling, innsamling av data til analyse og tolkning. De skal også lære å gjennomføre enkle undersøkelser selv. I tillegg til dette skal de opparbeide et nødvendig kunnskapsgrunnlag for å kunne vurdere kvaliteten på samfunnsvitenskapelig undersøkelser.

Innhold

- Grunnleggende vitenskapsteori, vitenskapsteoretiske tradisjoner
- Sentrale begreper i samfunnsvitenskapelig metode
- Arbeid med forskningsspørsmål
- Forskningsetiske retningslinjer og juridisk ansvar
- Innsamling og analyse av henholdsvis kvalitative og kvantitative data
- Forholdet mellom kvalitative og kvantitative metoder
- Å skrive faglige tekster

Organisering og arbeidsmåter

Undervisning i samfunnsvitenskapelig metode veksler mellom forelesninger, diskusjoner, oppgaveløsning og gruppearbeid.

Arbeidskrav

Studentene skal i løpet av kurset levere ett skriftlig arbeid. Det skriftlige arbeidet må være godkjent for at studenten kan framstille seg til eksamen. Hvis arbeidskravet ikke er tilfredsstillende, må studenten levere en forbedret besvarelse innen en kort frist.

Vurdering

Det holdes individuell skriftlig skoleeksamen på 4 timer. Det benyttes karakterskala fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Intern sensor vurderer alle besvarelser. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver (ca. 20 % av besvarelsene).

Pensum

Johannessen, Asbjørn, Tufte, Per Arne , Kristoffersen, Line. 2006. *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt Forlag 300 s

Johannesen, Asbjørn, Per Arne Tufte, Pål Veiden. 2006. *Å forstå samfunnsforskning.* Oslo: Gyldendal Akademisk 100 s

Aadland, Einar. 1997. *"Og eg ser på deg…".* Vitenskapsteori og metode i helse- og sosialfag. Oslo: ano Aschehoug. Kapitlene 1-7, 240 s

Forvaltningsrett

10 studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg grunnleggende innsikt i og forståelse for juridisk metode. Studenten skal særlig oppøve evnen til å se rettslige problemstillinger og drøfte og ta stilling til disse. Videre skal studenten tilegne seg innsikt i de alminnelige rettsreglene samt de rettslige prinsippene som gjelder forvaltningens virksomhet.

Innhold

Det blir lagt hovedvekt på reglene i forvaltningsloven og offentlighetsloven. Det blir også gitt en viss innføring i ulovfestede regler som danner rettslige grunnlag og begrensninger for forvaltningens kompetanse.

A. Rettskildelære

- juridisk metode
- sentrale begreper
- rettssystematikk
- rettsapparatet

B. Forvaltningsrett

- Forvaltningsorganer og forvaltningsvirksomhet
- Forvaltningsapparatet
- Oppgaver
- Generelle hensyn
- Rettsgrunnlag og rettslige begrensninger
- Grunnbegreper og hovedprinsipper
- Kort om
- legalitetsprinsippet
- organisasjons- og instruksjonsmyndighet
- delegasjon
- forvaltningsskjønnet
- Forvaltningsloven
- Habilitet, taushetsplikt, veiledningsplikt
- Forhåndsvarsel, utredningsplikt, innsynsrett
- Begrunnelse og underretning
- Klage og omgjøring
- Ugyldighet
- Offentlighetsloven
- Personopplysningsloven
- Kontroll med forvaltningen

Organisering og arbeidsmåter

Det blir brukt studentaktive læringsformer som oppgaveløsning, muntlig fremføring, gruppearbeid og seminarer etc. I tillegg blir det holdt forelesninger og gitt veiledning.

Vurdering

Det holdes en skriftlig skoleeksamen på 5 timer. Eksamensoppgaven hentes fra oppgaveheftet som benyttes i kurset. Tillatte hjelpemidler til skoleeksamen er Norges lover og andre ukommenterte samlinger og særtrykk av lover og forskrifter. Det benyttes graderte karakterer fra A til E for bestått og F for ikke bestått.

Intern sensor benyttes på alle besvarelser. Det brukes ekstern sensor til å sensurere alle oppgaver i emnet annet hvert år.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

Bernt, Jan Fridthjof, Ørnulf Rasmussen. 2003. *Frihagens forvaltningsrett* Bind I,
Fagbokforlaget ca 300 s

Boe, Erik. 2005. *Grunnleggende juridisk metode, unntatt* kap.24, Universitetsforlaget ca 160 s

Lilleholt, Kåre (red). 2003. *Knophs oversikt over Norges rett*, Universitetsforlaget
Innjord, Frode A. §§ 110-116 27 s*

Schartum, Dag W.: *Lov om behandling av personopplysninger*, Lov og Rett nr. 9, 00 23 s *

*= Materialet utdeles av faglærer

Organisering av velferdsforvaltningen

20 studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg grunnleggende innsikt i organisasjoners virkemåte og se hvilken roll forvaltningen spiller i offentlig politikk. De skal lære om forholdet mellom ulike forvaltningsnivåer. De skal også få innsikt i velferdsorganisasjoners virksomhet og forstå hvordan velferdsapparatet er strukturert sett i forhold til målene i velferdspolitikken. Det er også et mål at studentene forstår hovedtrekkene i det juridiske regelverket om organisering av velferdsforvaltningen. I tillegg til dette skal de kunne reflektere over samordningsbehovet mellom velferdsetatene og se betydningen av hjelpeapparatets utforming for brukerne.

Innhold

- Organisasjoners mål og struktur
- Organisasjonskultur
- Kommunikasjon og beslutningsprosesser
- Endring i organisasjoner
- Forvaltningens rolle og oppgaver i det politiske systemet
- Forholdet mellom stat, fylkeskommuner og kommuner
- Velferdsforvaltningens utvikling og hjelpeapparatets utforming
- Rettslige rammer for organisering av velferdsforvaltningen
- Samarbeid og tverretatlig samordning i velferdssektoren
- Bruk av new public management i velferdsforvaltningen
- Erfaringer med konkurranseutsetting av velferdstjenester

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningsformen veksler mellom storforelesninger, klasseundervisning og gruppearbeid.

Arbeidskrav

Gjennom kurset leverer studentene to individuelle skriftlige arbeider der det ene er med i vurderingen (se punktet under). Det andre arbeidet teller ikke med i vurderingen, men studentene får tilbakemelding på det forutsatt at de har levert til fastsatt frist. Arbeidet skal ha en lengde på 4 - 6 sider og det må være godkjent før man kan gå opp til eksamen.

Vurdering

Vurderingen er i form av en skriftlig skoleeksamen på 5 timer og et individuelt skriftlig arbeid. Arbeidet skal være på 5-8 sider og studentene får tilbakemelding på det, forutsatt at det er levert til fastsatt frist. De får da muligheten til å forbedre det skriftlige arbeidet før skoleeksamen.
Det er ikke tillatt med hjelpemidler på skoleeksamen.

Det blir gitt separate karakterer som slås sammen. Skriftlig skoleeksamen teller 60 % og det innleverte arbeidet teller 40 %. Det blir benyttet graderte karakterer fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Intern sensor vurderer alle besvarelser. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver av ca. 20 % av besvarelsene.

Ny/utsatt eksamen tas i de(n) delen(e) som ikke er bestått.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

* Bleiklie, Ivar, Knut Dahl Jacobsen og Jan Thorsvik. 1997. *Forvaltningen og den enkelte*, i Christensen og Egeberg (red.): Forvaltningskunnskap. Oslo: Tano Aschehoug 30 s

* Christensen, Tom m. fl. 2002 *Forvaltning og politikk*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 6: Forvaltningspolitikk og New Public Management 22 s

* Hansen, Hans-Tore og Grete Rusten. 2005. *Arbeidskontorets kontakt med næringslivet.* Tidsskrift for Velferdsforskning nr. 1i 2005 12 s

Hanssen, Gro S, Marit K Helgesen og Signy I Vabo. 2005. *Politikk og demokrati.* Oslo: Gyldendal Akademisk. kapittel 7, 8, 9, 10, 14 og 15. 131 s

Jacobsen, Dag I. og Thorsvik, Jan. 2002. *Hvordan organisasjoner fungerer*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1-5, 7-9 og 11. 300 s.

* Jacobsen, Dag I. 1993. *Hvorfor er samarbeid så vanskelig*? I Repstad, Pål (red.) Oslo:Tano Dugnadsånd og forsvarsverker. Tverretatlig samarbeid i teori og praksis. 40 s

Jessen, Jorunn T. 2002. *Forvaltning som yrke. Autonomi, skjønn og kompetanse i forvaltningen av trygd og sosiale tjenester*. NOVA rapport 15/05. 142 s

* Johnsen, Åge, Ingun Sletnes og Signy Irene Vabo (red):*Konkurranseutsetting i kommunene.* Kapittel 1: Konkurranseutsetting i teori og praksis og kapittel 10: Konkurranseutsetting av pleie - og omsorgstjenester: Brukeren i spillet mellom bestiller og leverandør. 52 s

Kjønstad Asbjørn og Aslak Syse. 2005. *Velferdsrett I* kapittel 1.4 og 1.5. 11 s

NOU 2004:13 *En ny arbeids- og velferdsforvaltning*, Sosialdepartementet. Kapittel 6, 7 og 8 samt Vedlegg . 115 s

Ot.prp. nr x (2005 - 2006). *Ny lov om arbeids- og velferdsforvaltningen og tilpasninger i visse andre lover*

Stamsø, Mary-Ann. 2005. Velferdsstaten i endring, kapittel 2: New public management reformer i offentlig sektor, og kapittel 3: Organisering og finansiering av velferdstjenester. Oslo: Gyldendal Akademisk 46 s

St.prp. 46 (2004-2005) *Ny arbeids- og velferdsforvaltning*. Oslo: Arbeids- og sosialdepartementet. Kapittel 2, 5 og 7.62 s

* Sundby, Per. 1995. *Legens dilemma som trygdens forvalter: Hjelper eller kontrollør*. I Asbjørn Kjønstad, Aksel Hatland og Bjørn Halvorsen (red): Det norske trygdesystemet. Oslo: ad Notam Gyldendal.12 s

* Terum, Lars Inge. 2003. *Portvakt i velferdsstaten*, kapittel 5: "Rammer og autonomi". Oslo: Kommuneforlaget. 28 s

* Vabø Mia. 2004. *Effektivitet og kvalitet i omsorgstjenesten*. I Rannveig Dahle og Kirsten Thorsen (red.): Velferdstjenester i endring. Oslo: Fagbokforlaget (28 sider).
* Pensum merket med stjerne selges som kompendium i Penelope bokhandel

Samfunnsøkonomi

10 studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg innsikt i samfunnsøkonomiens virkemåte gjennom arbeid med begreper, teorier og aktuelle spørsmål. Studentene skal trenes i å gjøre analyser på enkeltområder, og tilegne seg evne til å se de ulike delene av samfunnsøkonomien i sammenheng. Et viktig formål er å utvikle en systematisk og kritisk forståelse av de økonomiske rammer og mekanismer en må ta hensyn til i offentlig politikk.

Innhold

- Markedsøkonomiens virkemåte.
- Offentlig politikk i mikroøkonomisk perspektiv.
- Arbeidsmarkedets roller i økonomien.
- Makroøkonomisk utvikling på kort og lang sikt.
- Finans- og pengepolitikk.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen blir gitt i form av forelesninger, studentpresentasjoner, gruppearbeid og en frivillig innleveringsoppgave med tilbakemelding.
Parallelt med undervisningen i økonomi gis det støtteundervisning i matematikk.

Vurdering

Studentene skal levere inn et skriftlig arbeid. I tillegg holdes en skriftlig skoleeksamen på tre timer. Det er ikke tillatt med noen hjelpemidler til skoleeksamen. Det innleverte arbeidet teller 40 % av samlet karakter, skoleeksamen teller 60 %. Det benyttes gradert karakterskala fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver (ca. 20 % av besvarelsene). Ny/utsatt eksamen tas i de(n) delen(e) som ikke er bestått.

Pensum

Ringstad, Vidar. 2004. *Samfunnsøkonomi og økonomisk politikk*. Cappelen Akademisk Forlag. Kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.1-8.3, 9, 10.1-10.3, 11, 12, 13. 230 s

Steigum, Erling.2004. *Moderne makroøkonomi*. Gyldendal. Kap. 1, 2, 3.1-3.3, 5.1-5.4, 6.1-6.3, 7, 8.1-8.2, 9.1-9.2, 10.1-10.3. 170 s

2. studieår

Arbeidslivskunnskap

15 studiepoeng

Mål

Målet med dette studiet er at studentene tilegner seg kunnskap om viktige trekk ved arbeidsmarkedets virkemåte og arbeidslivets organisering. De skal lære om sider ved arbeidslivet og arbeidsmiljøet som har betydning for velferd og helse. De skal få innsikt i hvordan forhold som kjønn, alder, funksjonshemming og ikke vestlig bakgrunn kan påvirke folks tilknytning til arbeidslivet. Videre skal de lære om arbeidsrettslige forhold knyttet til ansattes rettigheter og plikter og til arbeidsmiljø. Innsikt fra kurset skal utgjøre en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for samhandling med brukere og arbeidsgivere.

Innhold

- Statsvitenskapelige og sosiologiske perspektiver
- Sysselsetting og stønadsutvikling
- Utvikling og endring i arbeidslivet
- Arbeidslivets hovedaktører; makt og demokrati
- Arbeidsmiljø; fysiske, organisatoriske og sosiale faktorer
- Sammenhenger mellom tilknytning til arbeidslivet og kjønn, alder, funksjonshemming og ikke-vestlig bakgrunn
- Inkluderende arbeidsliv; integrering og forbygging av utstøting
- Arbeidsrettslige perspektiver
- Hovedtrekk og begreper
- Organisasjonene og tariffavtaler
- Styringsrett og medbestemmelse
- Fast ansettelse/midlertidig ansettelse
- Vern mot diskriminering
- Arbeidsmiljøbestemmelser
- Arbeidstid
- Sykdom/redusert arbeidsevne
- Oppsigelsesvern

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger og studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, gruppearbeid og muntlige presentasjoner.

Arbeidskrav

Studentene skal levere to obligatoriske, skriftlige arbeider. Begge de skriftlige arbeidene må være godkjent for å framstille seg til eksamen. Dersom et skriftlig arbeid ikke er tilfredsstillende, må studenten levere en forbedret besvarelse innen en kort frist.

Vurdering

Studentene skal avlegge en 5 timers skriftlig skoleeksamen. Det benyttes graderte karakterer fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver (ca. 20 % av besvarelsene).
Følgende hjelpemidler er tillatt: Lovtekster, forskrifter, tariffavtale

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

Samfunnsfaglig del

* Dølvik, Jon Erik. 2004. *EU-utvidelsen og arbeidsinnvandring*: Grenser for solidaritet? Søkelys på arbeidsmarkedet nr 1, side 21-31. 10 s

* Rogstad, Jon. 2001. *Sist blant likemenn?* Synlige minoriteter på arbeidsmarkedet. ISF/Pax, Oslo 2001, kap. 2, 5 og 6. 56 s

Torild Hammer og Einar Øverby (red.) 2006 *"Inkluderende arbeidsliv? Erfaringer og strategier*, Gyldendal akademisk, 211 s

Torp, Hege (red.) 2005 *Nytt arbeidsliv*. Medvirkning, inkludering og belønning, Gyldendal akademisk, kap. 1-3, 6, 7, 9-12 .181 s

* Trykkes i kompendium som kan kjøpes ved Penelope bokhandel (HiO)

Arbeidsrettsdelen:
Engelsrud, Gerd. 2006. *Styring og vern – arbeidsrett i kommuner og fylkeskommuner*. Cappelen Akademisk Forlag. Kap. I, kap. II, kap. III, kap. IV, kap. V pkt. 1, kap. VII, kap. IX , kap. XI, kap XIII, kap XIV pkt. 1, pkt. 2, pkt 3.4, kap XV pkt 1, pkt 2 og pkt. 5

Studentene må dessuten ha tilgjengelig arbeidsmiljøloven, likestillingsloven og diskrimineringsloven.

Velferdsrett

15 studiepoeng

Emnet i velferdsrett bygger på emnet i forvaltningsrett. Emnene som er gjennomgått i forvaltningsrett inngår også som en del av velferdsrett

Mål

Studentene skal tilegne seg grunnleggende kunnskap om og forståelse av sentrale velferdsrettslige regler og forvaltningsrettslige hovedprinsipper, og se hvilke hensyn som ligger bak disse. Studentene skal også få innsikt i verdier og verdikonflikter innenfor velferdsretten. Brukerperspektivet står sentralt.

Innhold

- Rettssikkerhetsprinsipper, brukermedvirkning og integritetsvern
- Utdanning, arbeid og trygdeytelser ved arbeidsløshet
- Trygdeytelser ved sykdom
- Trygdeytelser på grunn av barneomsorg og familiesituasjon
- Folketrygdens pensjonssystem
- Rett til økonomisk sosialhjelp og sosiale tjenester
- Rett til helsetjenester og pasientrettigheter for øvrig
- Oversikt over barnevernloven
- Tvang i forhold til rusmisbrukere og innenfor det psykiske helsevern
- Saksbehandlings- og klageregler

Organisering og arbeidsmåter

Studentaktive læringsformer som oppgaveløsning, muntlig framføring, gruppearbeid og seminarer blir benyttet. Det blir også holdt forelesninger. I emnet inngår en obligatorisk oppgave. Velferdsrett har en egen nettside som vil bli brukt som et supplement til undervisningen der blant annet det meste av undervisningsmaterialet blir lagt ut.

Arbeidskrav

Studentene skal skrive en obligatorisk oppgave som må være godkjent for å framstille seg til eksamen. Oppgaven skal normalt skrives som en gruppeoppgave, med maksimalt tre deltakere i hver gruppe, men den kan også skrives individuelt.

Vurdering

Skriftlig skoleeksamen på 5 timer. Intern og ekstern sensor brukes på alle besvarelser. Det benyttes graderte karakterer fra A til E for bestått. F er ikke bestått.

Tillatte hjelpemidler ved eksamen:
Lovsamling for helse- og sosialsektoren. Norges lover og andre ukommenterte samlinger og særtrykk av lover og forskrifter.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

Kjellevold, Alice. 2005. *Hensynet til brukeren – idealet om brukerorientering i helse- og sosialtjenesten.* kap.
3 i Willumsen (red.) Brukernes medvirkning. Universitetsforlaget. 25 s *)

Kjønstad, Asbjørn og Aslak Syse. 2005. *Velferdsrett I med unntak av punkt* 10.5, 10.7, 10.9, 10.11, 10.12 og 10.13 i kap. 10 Gyldendal. ca 405 s

Kjønstad, Asbjørn og Aslak Syse m/fl. 2003. *Velferdsrett II*, kap. 3, Gyldendal. 35 s *)

Kjønstad, Asbjørn. 2001. *Taushetsplikt om barn – Kommunikasjon og samarbeid mellom helseetaten, skoleetaten, sosialtjeneten og barnevernet*, Kommuneforlaget. ca. 100 s

Lødrup, Peter og Tone Svendrup. 2004. *Oversikt over familieretten.* Damm N W & Søn. ca 100 s

Molven, Olav. 2003. *Sykepleie og jus* kap. 2, 7, 8, 9, 11, 12, 13 og 16. Gyldendal. ca. 90 s.

Tellefsen, Marianne. 2005. *Barnevernloven* Kap. 4.2. i Barnet og loven, nettutgaven i KF-infoserie, Kommuneforlaget. ca. 65 s

I tillegg kommer pensumet i forvaltningsrett høsten 2005

Velferdssosiologi og sosialpsykologi

10 Studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg sosiologiske og sosialpsykologiske begreper som gir bakgrunn for å forstå sosiale problemer og fenomenet marginalisering. Videre skal de lære om samspillet mellom mennesker og omgivelser, og om folks ulike reaksjoner og mestringsevne i forskjellige livssituasjoner.

Innhold

- Sosiologiske og psykologiske grunnbegreper
- Sosialisering; avvik og stempling; krise og mestring
- Sosial persepsjon
- Familiemønstre og sosiale nettverk
- Makt og avmakt i sosiale relasjoner

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger og studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, gruppearbeid og muntlige presentasjoner.

Arbeidskrav

Obligatorisk innleveringsoppgave må være levert og godkjent for at studentene skal kunne fremstille seg til eksamen. Dersom oppgaven ikke er tilfredsstillende, må studenten levere en forbedret besvarelse innen en gitt frist. Oppgaven skal ha et omfang på cirka 10 sider, og skal fortrinnsvis skrives som gruppeoppgave, med inntil fem deltakere. Det gis bedømmelsen godkjent/ikke godkjent på arbeidskravet.

Vurdering

Studentene skal avlegge en 5 timers skriftlig skoleeksamen. Det benyttes gradert karakterskala fra A til E for bestått, og F for ikke bestått eksamen. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver (ca. 20 % av besvarelsene).

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

Bauman, Zygmunt og Tim May. 2004. *Å tenke sosiologisk*, Abstrakt Forlag. 224 s

Berger, Peter. 199.*1 Invitasjon til sosiologi: Et humanistisk perspektiv*, Pax forlag. 199 s

* Borell, Klas. 2002 *Hushåll och familj*, i Fokus på familien. Tidsskrift for familiebehandling. Universitetsforlaget., side 265-279. 14 s

Bø, Inge. 2000. *Barnet og de andre*. Universitetsforlaget.3. utgave Kapittel 6, 7 og 10. 67 s

* Dyregrov, Atle og Reidun Ingebretsen. 1982. *Kriseintervensjon – Teoretisk fundament og praktisk virkelighet*. Tidsskrift for Norsk Psykologiforening, 1982, 19, 583-594. 12 s

Ekeland, Tor-Johan, Oddmar Iversen, Anbjørg Ohnstad, Grethe Nordhelle .2004. *Psykologi for sosial- og helsefag*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 271 s

Jahoda, Marie, Paul F. Lazarsfeld og Hans Zeisel. 1933, 1997. *De arbeidsledige fra Marienthal*. En sosiografisk undersøkelse av virkningene av langtidsarbeidsledighet. Tano Aschehoug. 82 s.

* Jørgensen, Per Schultz. 1996. *Risiko og mestring - på vej mod et nyt paradigme*, kapittel 2 i Sandbæk, Mona og Gunnar Tveiten (red): Sammen med familien. Arbeid i partnerskap med barn og familier. Kommuneforlaget. 25 s

Levin, Irene. 1994. *Stefamilien -variasjon og mangfold.* Oslo: Aventura forlag A/S. Kapittel 3: Hva vet vi fra før og kapittel 4: Stefamilien og familiebegrepet. Side 47-105. 58 s

* Trykkes i kompendium som kan kjøpes ved Penelope bokhandel (HiO)

Brukerveiledning og brukermedvirkning 1

10 studiepoeng

Mål

Målet er at studentene utvikler en faglig forankret metodikk som gjør samarbeidet med brukerne best mulig. Videre skal studentene få mulighet til økt bevissthet om egen væremåte, verdier og holdninger i egen yrkesutøvelse.

Innhold

- Empowerment
- Brukermedvirkning – sentrale begreper?
- Rollen som veileder, samarbeidspartner, tilrettelegger
- Den profesjonelle samtalen
- Ressursorientering - ressurskartlegging og identifisering av hjelpebehov
- Gjennomføring av brukermedvirkning og bruk av individuell plan.
- Betydningen av brukermedvirkning og tverrfaglig samarbeid i en samordnet etat.

Organisering og arbeidsmåter

Ferdighetslæring vil være et førende pedagogisk prinsipp for undervisningen. Aktivitetsrammene vil derfor variere mellom forelesninger og ulike interaktive opplegg med øvelser og refleksjon i smågrupper og dialog i plenum.

Arbeidskrav

I studiet inngår det to arbeidskrav som må være godkjent før skriftlig eksamen kan avlegges.
Det ene arbeidskravet er deltakelse i obligatorisk ferdighetstrening. Det kreves 80 % tilstedeværelse i ferdighetstrening. Man kan få godkjent noe fravær utover dette ved å levere et skriftlig arbeidskrav, men er fraværet på mer enn 40 % får man ikke fremstille seg til eksamen. Se Utfyllende regler bak i studieplanen

Det andre arbeidskravet er en skriftlig oppgave. Fokus for denne oppgaven er knyttet til utfordringer i møtet med brukere. Oppgaven skal ha et omfang på cirka 10 sider, og skal fortrinnsvis skrives som gruppeoppgave, med inntil fire deltakere. Dersom arbeidskravet ikke er godkjent, må studenten levere en forbedret besvarelse innen en gitt frist.

Arbeidskravet kan også ha alternative utforminger, f. eks. rollespill. Manus og framføring må da godkjennes som arbeidskrav. Dersom manus ikke er tilfredsstillende, må studentene levere en ny og forbedret versjon innen en gitt frist. Det kan være maksimalt fire personer i hver gruppe.

Vurdering

Det avlegges en skriftlig individuell hjemmeeksamen over to dager. Oppgaven har en ramme på inntil 10 sider. Det benyttes gradert karakterskala fra A til E for bestått og F for ikke bestått eksamen. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver.

Pensum

Askeland, Gurid Aga. 1994. *Studium og klientarbeid. Same arbeidsprosess?* Samlaget, s15-66, (50 s)

Askheim, Ole Petter. 2003. *Fra normalisering til empowerment.* Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 7-8 og 10. 50 s

*Bang, Susanne. 2003. *Rørt, rammet og rystet* Gyldendal akademisk kap 1-3, 23 s

Eide, Tom og Hilde Eide. 2004. *Kommunikasjon i praksis*. Relasjoner, samspill og etikk i sosialfaglig arbeid. Gyldendal Akademisk. 275 s

* Hove, Olav. 2002. *Brukermedvirkning – hindringer og muligheter*. Embla nr. 2 –2002. 8 s

*Humerfelt, Kristin. 2005. *Verdige historier, men uverdig bruk?* i Elisabeth Willumsen (red.) *Brukernes medvirkning! Kvalitet og legitimitet i velferdstjenestene*. Universitetsforlaget. 20 s

Kokkinn, Judy. 2005. *Profesjonelt sosialt arbeid.* Kap 3: Profesjon, profesjonalisering og profesjonalitet og del av kap 5: Å handle og snakke sammen – med et reflektert helhetspespektiv. s 173 – 198. Oslo:, Universitetsforlaget. 70 s

Lundstøl, John. 2002. *I Praksis*. Faglige refleksjoner. Kap. 2-5, side 21-74. 54 s

* Nordahl, Thomas. 2001 *Brukerens plass i tverrfaglig samarbeid*. I: Sandbæk, Mona (red.): Fra mottaker til aktør. Gyldendal. kap. 12 18 s

* Olsen, Bennedichte C. R. 2004. *Om å vite best…sammen – brukermedvirkning i helse- og sosialsektoren*. i Mary Ann Stamsø (red.) Velferdsstaten i endring I. Oslo: Gyldendal akademisk 22 s

* Ranger, Marianne N. 2 utg. 1995. *Er det bare meg som roter sånn*? Oslo, Universitetsforlaget. Kap 6 og 7 (30s).

Rønning, Rolf og Solheim, Liv Johanne. 1998. *Hjelp på egen premisser*. Oslo: Gyldendal Akademisk Kap. 1, 2, 3, 5, 7 og 8. 104 s

Skagen, Kaare. 2004. *I veiledningens landskap. Innføring i veiledning og rådgivning*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. 165 s

*Skorstad, Berit. 2005. *Profesjonsetikk*, kap. 8 i Solveig Botnen Eide og Berit Skorstad, *Etikk – utfordring til ettertanke i sosialt arbeid*. Gyldendal Akademisk 25 s

* Slettebø, Tor. 2000. *Empowerment som tilnærming i sosialt arbeid*. Nordisk sosialt arbeid nr. 2, 2000, s-75-83. 8 s

* Solheim, Liv Johanne og Øvrelid, Bjarne. 2001. Samhandling i velferdsyrke, Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 3: Bakkebyråkraten og brukaren. 25 s

* Thommesen, Hanne, Normann, Trine, Tveit Sandvin, Johans. 2003. *Individuell plan. Et sesam, sesam?* Kap 5 s.71-83. Oslo: Kommuneforlaget. 12 s

Øverlier, Tine (red.) 1998. *Fot i hose? Erfaringer i brukermedvirkning*. Kommuneforlaget s.7-54. 47 s

*Arild Aambø. 2004. Løsningsfokusert tilnærming - fra å løse problemer til å bygge løsninger - en kort presentasjon, s. 19-22 og Løsningsorienterte samtaler I og II. s. 117-160 i *LOS - løsningsorienterte samtaler.* Gyldendal akademiske Til sammen 46 s

Anbefalt lesning:

* Andersen, Tom. 1992. *Mellommenneskelige forhold, språk og for-forståelse* i *Fokus på familien 1/ 1992 s 33- 43.* 10 s

Bang, Susanne. 2003. *Rørt, rammet og rystet*, kap. 4-13, Gyldendal akademisk

Madsen, Vigdis. 2001. *Hvem eier brukerens problem? Om brukermedvirkning i arbeidsprosessen i sosialt arbeid*". Tronvoll & Marthinsen (red.), *Sosialt arbeid – refleksjoner og nyere forskning*. Trondheim: Tapir

Mathisen, Petter og Rune Høigaard. 2000. *Veiledningsmetodikk*, Høyskoleforlaget. 165 s

* Litteratur som er merket med en stjerne, trykkes opp i et kompendium

Sosialmedisin og rehabilitering

10 Studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg kunnskaper om helsemessige forhold og om utbredelse av sykdommer som er relevant for velferdspolitiske tiltak. De skal få innsikt i sammenhenger mellom levekår og helse, og lære å vurdere velferdspolitiske tiltak og ytelser på grunnlag av helsetilstand og funksjonsevne. Studentene skal forstå rehabilitering som tverrfaglig virksomhet sett i forhold til mennesker i ulike livssituasjoner og med ulik sosial og kulturell bakgrunn. De skal også få innsikt i helhetlig re-/habilitering, forstått både som brukers prosess og som et fag- og sektorovergripende virksomhetsområde.

Innhold

- Sosial epidemiologi
- Helsebegrep og sykdomsoppfatning
- Helse og sosial ulikhet, flerkulturelle perspektiver
- Rusproblemer
- Psykiske lidelser
- Aldring
- Funksjonsnedsettelse, funksjonsvurderinger, arbeidsuførhet og uførepensjon.
- Yrkesrettet rehabilitering og målet om "et inkluderende arbeidsliv": Konsekvenser og utfordringer for tverretatlig samarbeid.
- Rehabilitering, habilitering, teori og prinsipper
- Re-/habiliteringsprosessen som brukers prosess

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger og studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, gruppearbeid og muntlige presentasjoner.

Arbeidskrav

I studiet inngår det et arbeidskrav som må være godkjent for at man skal få gå opp til eksamen. Arbeidskravet har form av en skriftlig oppgave. Denne oppgaven skal ha et omfang på 5-10 sider, og skal fortrinnsvis skrives som gruppeoppgave med inntil fem deltakere. Dersom arbeidskravet ikke er godkjent, må studentene levere en forbedret besvarelse innen en gitt frist.

Vurdering

Studentene skal avlegge en 5 timers skriftlig skoleeksamen. Det benyttes graderte karakterer fra A til E for bestått, og F for ikke bestått eksamen. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver av besvarelsene.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

* Askheim, Ole Petter. 2003. *Funksjonshemning som samfunnsmessig undertrykking* /"the social modell of disability"), i Askheim, Ole Petter: *Fra normalisering til empowerment. Ideologier og praksis i arbeid med funksjonshemmede.* Oslo: Gyldendal Akademisk. 30 s

Juklestad, Olaug og Sigur Johns. 1997. *Vern for eldre.* Tiltak mot overgrep i hjemmet. Kommuneforlaget, side 14-115 = 101 s

Kjellevold, Alice. 2005. *Retten til individuell plan.* Fagbokforlaget. 114 s

* Kufås, Elin, Kari Lund og Rynning Myrvoll. 2004. *Foreldre med psykiske problemer*. Om å styrke

muligheter for vekst og redusere belastninger for barn og ungdom. Tidsskrift for psykisk helsearbeid, vol.1.nr. 3. 12 s

Lie, Ivar. 1996. *Rehabilitering og habilitering: prinsipper og praktisk organisering*. Gyldendal Akademisk. 115 s.

Mæland, John Gunnar, Per Fugelli, Georg Høyer, og Steinar Westin (red) 2004. *Sosialmedisin – i teori og praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk. 410 s

* Næss, Sturle og Kari Wærness. 1999 *Den offentlige eldreomsorgen ved tusenårsskiftet, i Bondevik*, Margareth, og Harald A Nygaard (red), 1999: *Tverrfaglig geriatri. En innføring.* Oslo: Fagbokforlaget. 11 s

Snoek, Jannike Engelstad og Engedal, Knut. 2000. *Psykiatri: Kunnskap-forståelse-utfordringer*. Akribe Forlag as 2000 (s.23-214=192 sider)

* Thyness, Paul. 2004 *Boligsosialt arbeid –perspektiver og rammer*, i Thynæss, Paul (red) 2004: Boligsosialt arbeid, Oslo: Kommuneforlaget. 18 s.

Litteratur merket * vil bli trykket opp i et eget kompendium og selges ved Penelope bokhandel, Høgskolen i Oslo.

3. studieår

Praksis

10 Studiepoeng

Praksisstudiet er en integrert del av studiet og kan knyttes til alle hovedemnene i fagplanen.

Mål

Studentene skal få innføring i mangfoldet og bredden i velferdsforvaltningen. De skal få erfaring med arbeidsoppgaver som er relevante for ansatte i velferdsforvaltningen og lære seg selv og andre å kjenne innenfor rammen av en hjelpe- eller forebyggende prosess.

Innhold

I praksisperioden skal studentene få muligheten til å iaktta, analysere og arbeide med endringsprosesser og konkret saksgang på det enkelte kontor. Det blir lagt vekt på samhandling med brukere for å kartlegge deres behov. Det blir også lagt vekt på samhandling med ulike yrkesgrupper for å koordinere aktuelle tiltak. Refleksjon over utforming av yrkesrollene på praksisstedet gir basis for videre refleksjon over egen utforming av yrkesrollen.

Organisering og arbeidsmåter

- Kartlegging av praksisstedets oppgaver og organisering via observasjon og samhandling.
- Læringsavtale utarbeides i samarbeid med veileder
- Ukentlig veiledning i forhold til arbeidsoppgaver
- Praksissamling på skolen
- Praksisoppgave forberedes som innlegg på seminar etter praksis
- Praksisrapport utarbeides av studenten som avslutning på perioden

Arbeidskrav

Praksis starter med et obligatorisk praksisseminar. Eventuelt fravær fra seminaret inngår i kvoten for mulig fravær fra praksis som er på fem dager. Læreavtale og praksisrapport må være innlevert og godkjent for at man skal få bestått praksis.

Vurdering

Praksis vurderes til "Bestått / "Ikke bestått".
Se Retningslinjer for praksisperioden under Utfyllende bestemmelser bakerst i studieplan.

Pensum

Antall sider ca 250
Selvvalgt pensum:
150 sider. Selvvalgt pensum skal relateres til studentens aktuelle praksis.

Obligatorisk pensum:
Herberg, Eva Berthling, 2001: *Å være i praksis, og lære av det*. HiOs skriftserie 2001, kap 2, 4 og 5. 76 s

Strømfors, Gus & Jorunn Vindegg (red.), *Faglig veiledning i sosialt arbeid*, kap 1-7, Kommuneforlaget, 75 s

Anbefalt lesning:
Øvrelid, Bjarne * 2002. *Besøk i Ambivalencia eller ulike identiteter i trygdeet*aten, kap. 4 i Mønstre i velferdsstatens stemmer – regelanvendelse. Skjønnsutøvelse og livsutfoldelse. Abstrakt forlag, 39 s

Brukerveiledning og brukermedvirkning 2

20 studiepoeng

Mål

Målet med dette emnet er at studentene skal videreutvikle sine ferdigheter i samhandling med ulike brukere med fokus på planlegging og oppfølging.
Forberedelse til praksis, og senere erfaring fra praksis, gir grunnlag for økt refleksjon over egen væremåte, verdier og holdninger slik dette kommer til uttrykk overfor brukere, men også overfor medstudenter og kollegaer. Modulen skal bidra til å videreutvikle slik refleksjon.

Innhold

- Refleksjon over egen praksis
- Etikk og profesjonsetikk
- Oppfølgings- og utviklingssamtaler med ulike brukere
- Kunnskap om ulike kommunikasjonsvansker
- Veiledning av brukere med ulike kommunikasjonsvansker
- Veiledning av brukere med ulike problemer som økonomi, bolig og arbeid mm.
- Skriftlige arbeidsredskaper
- Kollegialt samarbeid og kollegial evaluering
- Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- Livskvalitet og helhetlig arbeid
- Utvikling av velferdsordningen på systemnivå

Organisering og arbeidsmåter

Det blir tatt i bruk ulike undervisningsformer, for eksempel forelesninger, seminarer, grupper og ferdighetstrening.

Arbeidskrav

Deltagelse i ferdighetstrening er obligatorisk og regnes som et arbeidskrav. Det kreves 80 % tilstedeværelse i ferdighetstrening. Man kan få godkjent noe fravær utover dette ved å levere et skriftlig arbeidskrav, men er fraværet på mer enn 40 % får man ikke fremstille seg til eksamen.
Se Utfyllende regler bak i studieplanen
I tillegg inngår tre skriftlige oppgaver, som blir kommentert av faglærer og/eller medstudenter, og to muntlige presentasjoner fra pensum som må godkjennes av faglærer.
Studentene skal også skrive et refleksjonsnotat der de redegjør for valg av oppgaver til mappeeksamen (se under vurdering) og for egen læring i løpet av semesteret.

Vurdering

Eksamen er i form av mappevurdering. Til mappen velger studentene ut to av semesterets skriftlige oppgaver. Det benyttes graderte karakterer fra A til E for bestått, og F for ikke bestått eksamen. .
Intern og ekstern sensor benyttes på alle besvarelser.
Ved ny/utsatt eksamen må studentene levere nye / forbedrede arbeider som skal inngå i mappen.

Pensum

Tema: Brukerveiledning

Askeland, Gurid Aga. 1994. *Studium og klientarbeid. Same arbeidsprosess?* Samlaget, kap. S. 75-116, 40 s

Askeland, Gurid Aga og Olav Molven. 1998 *Dokument i klientarbeid*. Gyldendal Akademisk, 4. utgave, 60 s, se fotnote 1

*Martinsen, Kari. 2002. *Samtalen, kommunikasjonen og sakligheten i omsorgsyrkene* i Omsorg: nordisk

tidsskrift for palliativ medisin nr.1 2002, 8 s

*Morén, Stefan. 1999. *Dokumentationens roll i socialt arbete - Perspektiv och* utvecklingsmöjligheter i Social-vetenskaplig tidsskrift, Årg. 6, nr. 4, 13 s

Anbefalt tilleggsstoff:
Bennin, Camilla og Bjarne Øvrelid. 2000. *Sosialen en film fra et sosialkontor*. (Videogram), regi: Birte Hatlehol. Senter for livslang læring

Tema: Etikk
Christoffersen, Svein Aage. 2005. *Handling Person Samfunn*. Innføring i etikk for helse- og sosialfagene. Universitetsforlaget 150 s

Tema: Brukere med kommunikasjonsvansker
Adolph, Erik, M. Blæhr , J. Faureholm og P. Hensen. P. m.fl. 1999, *Socialt arbejde med sindslidende.* Forlaget Systime A/S, kap.2, 3 og 4, 80 s

*Brataas, Hildfrid Vikkelsmo og Tove Steen-Olsen (red.)2003, *Kvalitet i samspill*, kap.7. Høyskoleforlaget. Ca 35 s

*Nilsen, Sigrun & Naushad Ali Quereshi. 1991. *Utfordringer i sosialt arbeid med flyktninger og innvandrere*, kap. 5, 10 s.

*Selboe, Aud, Leif Bollingmo og Karl Elling Ellingsen (red.) 2005. *Selvbestemmelse for tjenestenytere.* Gyldendal Akademisk, kap. 4, 25 s

Anbefalt lesning:
Elster, Ellen* 2001. *Eldre og medvirkning: også eldre har sko som trykker*. Kommuneforlaget. 114 s

Tema: Økonomisk rådgivning
*Ranger, Marianne N. m.fl . 2005. *Megling og økonomisk rådgivning – roller i yrkesrollen*, kap.7 i Kokkinn, Judy, *Profesjonelt sosialt arbeid*. Universitetsforlaget, 32 s

Teigene, Eva. 2000. *Fra kaos til kontroll. Gjeldsarbeid i praksis*. Tano Aschehoug, kap.1-19, 120 s

Tema: Bolig og arbeid
Aslaksen, Finn. 1995 *Brukermedvirkning i planlegging: tilrettelegging av nærmiljø for funksjonshemmede.* Kommuneforlaget: Rådet for funksjonshemmede, 37 s

*Carstens, Anette. 1998. *Aktivlinjen – klientsamtaler og socialpolitik* i Nordisk sosialt arbeid 18. årg, nr. 3 s. 156-163, 7 s

Danielsen, Kirsten. 2001. *Tilfreds med uklarhet: om å være brukerkontakt i oppfølgingsordninger for enslige forsørgere*. NOVA-rapport 17/2001, 50s

**Eriksson, Catharina. 1999. *Det motsägelsesfulla utanförskapet* i Social-vetenskaplig Tidskrift, årg. 6, nr. 4, s. 293-313, (om hjemløse kvinner) 20 s

Kjørstad, Monica. 2002. *Sosialhjelp og arbeidsplikt: utfordringer og etiske dilemmaer for sosialarbeiderrollen ved iverksetting av arbeidslinja*. HiO-rapport; 2002 nr. 11, s.73-128, 55 s

*Lien, Inger-Lise. 2003 "*Å finne seg sjæl* i Fredrik Engelstad og Guro Ødegård (red.), Ungdom, makt og mening. Makt- og demokratiutredningen. Gyldendal Akademisk, 24 s

**Hedin, Ulla-Carin og Sven-Axel Månsson. 1998. *En fråga om relationer – om kvinnors uppbrott ur*

prostitution i i Nordisk sosialt arbeid 18. årg, nr. 3 s. 171-182, 12 s

Thyness, Paul A. (red). 2004. *Boligsosialt arbeid*. Kommuneforlaget, utvalgte kapitler, 142 s

Thyness, Paul. *Boligsosialt arbeid perspektiver og rammer*, 20 s, jfr. modul sos.med. og rehab
Sandbu, Siri*: Husbanken som samarbeidspartner, 13 s
Elster, Ellen: Tjenester i hjemmet til dem som trenger det, 20 s
Rønnow, Ulla Rahbek: Kommunens utfordringer i det boligsosiale arbeidet, 12 s
Gullbjørnrud, Sissel: Kontakt og konflikter i et flerkulturelt bomiljø, 20 s
Woll, Kathrine M. & Christine Frantzen: Nærmiljøprosjektet Sagene-Torshov, 70 s

**Waal, Helge. 1991, *Nøktern naivitet og optimistisk realisme*. Om rehabilitering ved stoffmisbruk og andre former for psykososial funksjonssvikt, i Kjønstad, Asbjørn (red.), *Attføring av attføringen. Hedersskrift til Per Alveberg*. Universitetsforlaget, 9 s

Anbefalt lesning:
Kumpula, Mona Scheffer *2000. *Om en utsatt kategori kvinnor* i Social-vetenskaplig Tidskrift, årg. 7 nr. 1-2, s. 87-109, om enslige mødre, 20 s.

Jfr. gruppearbeid, valgfag:
Schiefloe, Per Morten. 1992. *Sosiale nettverk* og *Byliv og Nærmiljø* i Live Fyrand (red.), *Perspektiver på sosialt nettverk*. Universitetsforlaget, 53 s.

Tema: <u>Teori/praksis</u>

*Nygren, Pär. 2004. *Profesjonelle handlingskompetanser*, kap. 6 i Nygren: *Handlingskompetanse - Om profesjonelle personer.* Gyldendal akademisk, 35 s

*Olofsson, Gunnar. 1997 *Socialvetenskapen och de sociala problemen* i *Socialvetenskaplig Tidskrift*, årg. 4, nr. 3, 13 s

*Øvrelid, Bjarne. 2002, kap.3 *Unntaket og regelen – posisjonering i eksamensbesvarelser på det kombinerte trygdestudiet* i *Mønstre i velferdsstatens stemmer – regelanvendelse. Skjønnsutøvelse og livsutfoldelse*. Abstrakt forlag, 39 s

Tema: <u>Kollegialt samarbeid</u>

Gjems, Liv. 1998, *Veiledning i profesjonsgrupper*. Universitetsforlaget, 115 s

Haaland, Kirsti R., Mai Njå og Hedvig Montgomery. 1999: *Fagutvikling i sosialt arbeid – et systemisk perspektiv*, Innledning, kap. 1,2,4 og 6. 80 sider

Hedvig Montgomery . 2000. *Brukerundersøkelser – Hvordan stiller man spørsmål som gir nyttige svar? Norges Barnevern* nr. 2 – 2000. (6 sider).

**Skau, Greta Marie. 1998, *gode fagfolk vokser,* kap. 5 Konflikter og konfliktarbeid, 27 s

Anbefalt lesning:
Bader, Kurt . 1987, *Hjelpeløse hjelpere*, kap.1-6, 100 s. Universitetsforlaget, foreligger i kopi

Lauvås, Per, Kirsten Hofgaard Lycke og Gunnar Handal 2004, *Kollegaveiledning i skolen, del *1*. Cappelen

Scmidbauer, Wolfgang. 1986, *De professionelle hjælpere*, Kap. 1-2, Hans Reitzels forlag, 65 s, foreligger

i kopi

Tema: Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
Lauvås, Kirsti og Per Lauvås. 2004. *Tverrfaglig samarbeid - perspektiv og strategi.* Tano, s.32-245. Universitetsforlaget

Repstad, Pål (red.) 2004. *Dugnadsånd og forsvarsverker*. Tano, kap. 1 og 2, 100 s

Tema Livskvalitet
Næss, Siri. 2001. *Livskvalitet som psykisk velvære.* NOVA-rapport 3-2001, 140 s

**Sennett, Richard. 2001 *Det fleksible mennesket*. Personlige konsekvenser av å arbeide i den nye kapitalismen, Innledning, forord og kap. 6: Arbeidsetikk, 38 s

Anbefalt lesning:
Baumann, Zygmunt* (2002), *Arbejde, forbrugerisme og de nye fattige*. Hans Reitzels forlag

Tema: Å arbeide helhetlig/ Varslingsansvar
**Eneroth, Bo.1988. , *Behovsanalys i socialt arbete*, kap. 1: Behovsmodeller og behovsperspektiv 14 s og siste kap. Behovbedömning og organisation 14 s Natur och Kultur

**Bergström Lars og Elisabeth Fog (1996), *Att se det möjliga i det verkliga*, kap. 6, 25 s

Shulman, Lawrence (2005/6), *Kunsten å hjelpe brukere i samhandling med systemer*. Gyldendal akademiske, ca. 60s (NB! Boka er ikke helt ferdig fra forlaget, men de to aktuelle kapitlene blir trykket opp og utdelt)

**Morén Stefan (1992), "Det blinda problemseendet. Om normalitetet och problemtänkande i socialt arbete" i Mether & Nygren (red.), *Bortom all förenkling. Människan som väsen och uväsen. Vänbok tillägnad Bengt Börjeson (13 s)*, Göteborg: Daidalos

**Seikkula, Jaakko (2002), *Åpne samtaler*, kap. 4 og 5, 30 s. Tano Aschehoug

Anbefalt lesning:
Kornbeck, Jacob* (2000), "Subsidiaritetsprincippet som empowerment?" i *Nordisk Sosialt Arbeid nr. 3 /2000*

Det tas forbehold om mindre endringer. Pensum merket * blir trykt opp i kompendium, del A, pensum merket ** er trykt opp i kompendium, del B

1) Boka til Askeland og Molven er kommet i en senere utgave enn den som står på pensumlista, med flere kapitler. De kapitler som er ment som pensum heter:

Skriftlige dokument brukte i sosialt arbeid

Innhenting av opplysninger

Utskriving av dokumenta

Retten til innsyn i og bruk av dokumenta

Valgfag

Mål

Valgfaget skal gi studenten mulighet til å fordype seg i et område av spesiell interesse innenfor velferdsfeltet. Valgfaget kan være en videreutvikling av interesse for et fagfelt studenten har møtt i praksis, og hvis ønskelig støtte opp under fordypningsoppgaven videre i siste semester.

Aktuelle valgfag ved ØKS er:

- Flerkulturell forståelse i et velferds- og serviceperspektiv, 10 studiepoeng (modulen foreligger som et deltidstilbud i velferdsfag).
- Ledelse og personalansvar, 15 studiepoeng (modulen foreligger som et tilbud i bachelorstudiet i offentlig styring).
- Pensjoner, 10 studiepoeng (modulen foreligger som et deltidstilbud i velferdsfag).
- Boligsosialt arbeid for flyktninger og innvandrere (10 studiepoeng, modulen er under planlegging og vil bli gitt som etter -og videreutdanning).
- Sosialt arbeid på gruppe- og samfunnsnivå, 15 studiepoeng (modulen foreligger som et tilbud i bachelorstudiet i sosialt arbeid).
- Velferdssosiologi, 5 studiepoeng.

Godkjenning av valgfag gjennomført ved andre studier:

Enkeltmoduler gjennomført som en del av studier i offentlig styring, sosialt arbeid eller helsefag kan også godkjennes dersom emnet ikke overlapper med innholdet i bachelor i velferdsfag. Deltidsmoduler ved samarbeidende høgskoler som ikke overlapper med studiet for øvrig, kan også godkjennes. Det kan også være muligheter for å ta valgfag ved utenlandske universiteter og høgskoler. Valgfaget må ha relevans for studiet og det må søkes om innpassing.

Omfang

Noen av de aktuelle valgfagsmodulene har et omfang på 10 studiepoeng. Disse kan kombineres med undervisningstilbud med 5 studiepoeng. Våren 2007 gis en 5 studiepoengs modul i velferdssosiologi.

Studieplaner for valgfag

Flerkulturell forståelse i et velferd- og serviceperspektiv

10 Studiepoeng

Mål

Modulen skal dyktiggjøre studenten til møtet med flerkulturelle brukere. Studentene skal tilegne seg:
kunnskap om variasjon i livsbetingelser og kulturelle uttrykksformer
bevissthet om egne verdier og holdninger
et utvidet perspektiv på egen og andres virkelighetsforståelse
evne til å anvende kunnskap og metoder i praktiske situasjoner ved å lytte og lære, møte ulike behov og takle usikkerhet i samhandling

Målgruppe

Studiet retter seg hovedsakelig mot ansatte i velferdssektoren; arbeidsmarkeds- og trygdeetaten, helse- og sosialsektoren og frivillige organisasjoner.

Innhold

- Innvandrings- og flyktningpolitikk i Norge og Europa
- Innvandrings- og flyktningpolitikk i historisk lys: Fra Eidsvoll til Schengen
- Asyl- og flyktningpolitikken i Norge og Europa i dag
- Viktige bestemmelser i den norske utlendingsloven og FNs flyktningkonvensjon av 1956
- Hva er forskjellen på en asylsøker, en innvandrer og en flyktning?
- Begrepsgjennomgang, herunder integrering, assimilering og segregering
- Det flerkulturelle møtet
- Helse- og omsorgsmessige utfordringer ved migrasjon og arbeid med etniske minoriteter
- Integreringsarbeid, juridiske aspekter

Organisering og arbeidsmåter

Studiet er et deltidsstudium som går over ett semester med to samlinger. Disse vil hver ha en varighet av tre dager.

Arbeidsformer

Studiet vil være preget av tverrfaglighet, der det generelle og det spesifikke er integrert til en helhetlig forståelse av flerkulturelle spørsmål. Det vil derfor bli lagt betydelig vekt på studentenes personlige og yrkesmessige erfaringer. Det legges opp til varierte arbeidsformer med forelesninger, gruppearbeid og plenumsdiskusjoner og selvstudier.

Arbeidskrav

I studiet inngår det et arbeidskrav som må være godkjent før man kan gå opp til eksamen. Fokus for doppgaven er utfordringer på eget arbeidssted. Arbeidskravet skal ha et omfang på 5-10 sider, og skal fortrinnsvis skrives som gruppeoppgave med inntil tre deltakere. Oppgaven skal være innlevert innen andre samling. Det gis bedømmelsen godkjent/ikke godkjent på arbeidskravet.

Vurdering

Studentene skal avlegge en 5 timers skriftlig skoleeksamen. Det benyttes gradert karakterskala fra A til F. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver av besvarelsene.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

* Ahlberg N.: *Intervjuing av klienter fra minoritetsgrupper: Et tverrkulturelt perspektiv*. Det kliniske intervjuet. Red. von der Lippe A & Rønnestad H, 568 – 585. 17 s

*Austveg, Berit. 1989 Helsearbeid og innvandrere. Mangfold, sunnhet og sykdom. TANO.A.S. Kap. 3: Helse, sykdom og kultur s 55 – 83. 28 s

Brox, O. (red.) 1997 *De liker oss ikke.* Tano Aschehoug. Oslo. Innledningen og kapitlene av flg. forfattere: I.L. Lien; A. Høgmo; T. Bjørgo; O. Brox. 96 s

* Brunvand L & Brunvatne R. 2001 *Helseproblemer blant innvandrerbarn* i *Norge*. Tidsskriftet Den norske lægeforening 2001, 6, 121, 715-8 4 s

Bø, Bente Puntervold. 2003. *Søkelys på den norske innvandringspolitikken - med søkelys på etiske og rettslige dilemmaer*. Høgskoleforlaget. ca. 150 s

* Christie, H Johnsen & Waaktaar T. 1997. *Tross alt. Krigstraumatiserte barn og deres helingspotensialer*. Flukt og Fremtid, red. Sveaass N & Hauff E Ad Notam Gyldendal, 119-133 14 s

Eriksen, T. Hylland (red.) 2001. *Flerkulturell forståelse.* Tano Aschehoug. Oslo. Kap. 1-2-3-4-5. 98 s

* Frøyshov Larsen 2000: I. *Diabetes hos ikke-vestlige innvandrere*. Tidsskriftet Den norske lægeforening, 23, 120, 2804 6 s

Fuglerud, Ø. 2001. *Migrasjonsforståelse.* Del IV Migrasjon og globalisering. Oslo: Universitetsforlaget. 37 s

* Hammad Raza Syed. *Health and Migration: A Review*. NAKMI-report 03:1 7 s

* Hundeide, Karsten 1995 *Kulturell variasjon og oppdragelse av barn*. Psykologi i en verden i forandring'. Temanr. Tidskrift for Norsk Psykologforening 1995, 32, 8, 693 - 700, 745 - 754 9 s

* Lavik, N J. 1997. *Menneskerettighetene og den 'skitne' virkeligheten*. Flukt og Fremtid. red. Sveaass N & Hauff E Ad Notam Gyldendal 1997, 89 - 98 9 s

Lov om introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere av 4. juli 2003 nr. 80 og Rundskriv H-20/03 til samme lov 85 s

* Major E. 2000 *Psykiatrisk/psykologisk arbeid blant flyktninger og asylsøkere*. Tidsskriftet Den norske lægeforening 2000, 28, 3420 - 3 3 s

* Mirdal Gretty. 2001 *Om oplevelsen av de andres lidelser*. Psyke & Logos 22, 1, 37 - 50 13 s

* Moen B. 2002. *Når hjemme er et annet sted.* Omsorg for eldre med minoritetsetnisk bakgrunn. NOVA rapport 2002, 8 Oppsummering 118 - 128 10 s

* Qureshi, Naushad Ali. 1997: *Antirasistisk perspektiv på sosialt arbeid* i Embla nr 2 s 37 – 48 10 s

Rogstad, Jon. 2001. *Sist blant likemenn.* Valdres Trykkeri. Kap. 5: Arbeidssøkere-kompetanse og signalisering, kap. 6: Arbeidsgivere - forventinger og usikkerhet. s 92-128 37 s.

* Singla R. 2001*: Psykososial intervention - etniske minoriteter og ligeværdighed,* Psyke & Logos 2001, 22, 1,
213-223 10 s

* Skytte, Marianne 2000 *Er etniske minoritetsfamilier for utfordrende for socialt arbejde*? i Nordisk sosialt arbeid nr 1. S 13. 20. (7 sider).

* Sluzki,C.E. 1979. Migrasjon og familiekonflikt. Family Process, ENG 18 s

* Wood, P. & Schwass, M. 1993 Cultural safety: a framework for changing attitudes. *Nursing Praxis in New Zealand,* Vol. 8 (1), 4-15.* 12 s

* Aambø, Arild 1998 *Fra ord til handling*. Folkehelsearbeid i et flerkulturelt miljø. Norske Offentlige Utredninger (NOU) 1998; 18, Vedlegg 2, 302 – 310 9 s

Litteratur merket * vil bli trykket opp i et eget kompendium og selges ved Penelope bokhandel, Høgskolen i Oslo.

Ledelse og personalansvar

15 studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg kunnskaper om, og bli stimulert til, refleksjon over leder- og personalansvar særlig i offentlig forvaltning. Dette omfatter styringsansvar for organisasjonen, medarbeideransvar for de ansatte og ansvar for å ivareta brukernes behov i lokalsamfunnet. Studentene skal tilegne seg innsikt og trening i å fatte beslutninger og oppøve evnen til håndtering av psykososiale reaksjoner.

Innhold

Beslutningsprosessen:

- Politiske og administrative tradisjoner og prosesser: ressursavhengighet, irrasjonelle beslutninger og rasjonelle handlinger.
- Anvendelse av beslutningsteorier.
- Planer og styringssystemer, eller hvordan skape ansvarlige ledere og involverte medarbeidere.
- Reaksjoner på og konsekvenser av lederavgjørelser.
- Etikk, ansvarlighet og reaksjonsvillighet.

Kommunikasjonsprosessen:

- Forståelsesformer i mellommenneskelige samhandlinger.
- Psykososiale perspektiver, organisasjonskultur og kulturmiks.
- Kommunikasjonsnivåer, møter og møteledelse.
- Kartlegging av roller og forventninger for å fastslå reelle og "tilsynelatende" endringer i den enkeltes arbeidsoppgaver.
- Gruppepsykologi, følelsesprosesser og konflikthåndtering.
- Teorier om ledelse, motivasjon og stress.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger og case-studier, gruppepresentasjoner og skriftlige oppgaver. Temaer/problemstillinger for individuelle og gruppeoppgaver vil bli oppgitt i forbindelse med undervisningen. Oppgaveskriving inngår som en del av vurderingen i faget (jf. vurdering). Studentene får tilbakemelding på oppgavesvar forutsatt at de er innlevert til fastsatte frister

Vurdering

Studentene skal gjennom semesteret levere en individuell skriftlig oppgave på 3 - 4 sider. Studentene skal også levere en gruppeoppgave på 5 - 6 sider. Minimum gruppestørrelse er 3 og maksimum er 5 personer. Ved avslutningen av kurset vurderes de skriftlige arbeidene sammen med en skriftlig skoleprøve på 3 timer. Ingen hjelpemidler er tillatt på skoleprøven. De skriftlige oppgavene teller 60% og skoleprøven 40% av sammenlagt karakter.

Begge eksamensdelene må være vurdert til bestått for at emnet skal være bestått. Det benyttes graderte karakterer fra A til E for bestått, og F for ikke bestått. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått, og til stikkprøver. Ny/utsatt prøve tas i den/de delen(e) av eksamen som ikke er bestått.

Pensum

Al-Araki, Magid. 2004. *Case-eksempler og løsningsforslag i ledelse og personalansvar,* HiO-notat nr. 13, 150 s

Fischer, Grete/Sortland, Nils. 2000. *Innføring i organisasjonspsykologi.* Oslo: Tano 300 s.

Granèr, Rolf. 1995 *Personalgruppens psykologi.* Tano, Oslo, 1995. 146 s.

Grimsø, Rigmor. 2000. *Personaladministrasjon: teori og praksis*. Oslo: Universitetsforlaget
Kap. 4,5,7,8,10 og 12-17, 170s.

Al-Araki, Magid. 2006 *Notater om beslutningsprosess og kommunikasjonsprosess*, HiO-notat 100 s.

Supplerende engelske artikler og nettressurser kommer i tillegg, ca. 40 (jf. Fagets hjemmeside og hjemmesiden for internasjonale studenter)

Pensjoner

10 studiepoeng

Mål

Emnet skal gi kunnskap om pensjonsordningers utforming og samfunnsøkonomiske betydning. Studentene skal få innsikt i styrker og svakheter ved ulike måter å organisere pensjoner, og få en oversikt over de viktigste spørsmålene knyttet til utformingen av en pensjonsordning.

Innhold

Et pensjonssystem må balansere en rekke hensyn og prinsipper mot hverandre. Hva skal være forholdet mellom grunntrygghet (minstepensjon) og sikring av tilvant inntekt? Hvordan skal grensen til private pensjonsordninger trekkers, og i hvilken grad skal staten påvirke private pensjonsordningers utforming gjennom lovgivning og skattepolitikk? Hva skal være grunnlaget for å tjene opp rettigheter i et pensjonssystem: botid, lønnsarbeid, selvstendig næringsvirksomhet, ulike former for ubetalt arbeid eller andre aktiviteter? Hvordan skal man kombinere ønsket om framtidig finanspolitisk handlefrihet og hensynet til vern av pensjonsrettigheter? I hvilke grad og hvordan skal pensjonen oppjusteres med utgangspunkt i prisveksten eller lønnsveksten? Når skal man ha mulighet til å gå av med pensjon, og når skal man ha en ubetinget rett til å gå av med pensjon? I hvilken grad bør pensjonen avkortes hvis man velger å gå tidlig, eller forhøyes hvis man velger å gå av seint? I hvor stor grad påvirker utformingen av et pensjonssystem hvor mye folk arbeider eller sparer?

Dette er noen av de tema som behandles i emnet. Pensumlitteraturen viser hvordan svarene på slike spørsmål har endret seg over tid og mellom land, og presenterer sentrale analyser og argumenter som har vært framført for ulike standpunkt.

Pensumlitteraturen er delt i følgende underpunkter:

- Pensjonssystemets historiske utvikling
- Forholdet mellom offentlige og private pensjoner
- Samfunnsøkonomiske perspektiver
- Fordelingsvirkninger og rettsgarantier
- Overgangen fra arbeid til pensjon
- Koordinering av pensjonsrettigheter i EØS

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger og studentaktive læringsformer. Studentene skal i løpet av kurset levere et skriftig arbeide, fortrinnsvis som gruppearbeid. Det skriftlige arbeidet må være godkjent for å framstille seg til eksamen. Derfor oppgavebesvarelsen ikke er tilfredsstillende, kan studenten levere en forbedret besvarelse innenfor en bestemt frist.

Deltidskurset gis i form av to samlinger, hver på tre dager. En samling tidlig og en samling seint i semesteret.

Vurdering

Studentene skal avlegge en fire timers skriftlig skoleeksamen ved slutten av semesteret. Det benyttes graderte karakterer fra A til E for bestått. F for ikke bestått. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver av oppgavene.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

1. Hvorfor pensjon?

** *Kort om pensjonssystemet i Norge*. Vedlegg 1 NOU 2004:1 8 s

** Rødseth Asbjørn 2004. *Korfor obligatorisk pensjon?* Vedlegg 7 NOU 2004:1, s. 348-388 40 s

http://odin.dep.no/fin/norsk/dok/andre_dok/nou/006001-020025/inn-bn.html

* Seip Anne Lise. 1994 *Veiene til velferdsstaten*, kapittel 6: Veien mot den skandinaviske trygdemodellen. Oslo, Gyldendal 1994 s 146-175 29 s

** *Stortingsmelding nr. 8* (2004-2005). *Perspektivmeldingen 2004 - utfordringer og valgmuligheter for norsk økonomi*. Kapittel 1 og 5 27 s

http://odin.dep.no/fin/norsk/dok/regpubl/stmeld/006001-040030/inn-bn.html

2. Det norske systemet i et nordisk perspektiv

*** Palme Joakim (red): *Privata och offentliga pensionsreformer* i Norden. Kapittel 1 (Danmark) 3 (Norge) og 4 (Finland). Stockholm: Pensionsforum 2001 64 s

* Pedersen Axel West, Aksel Hatland og Einar Øverbye: Svareperspill eller spleiselag? Fordelingen av risiko i folketrygden, det svenske pensjonssystemet og private pensjoner. *Tidsskrift for Velferdsforskning 2001*(3), 153-168 15 s

3. Forholdet mellom offentlige og private pensjonsordninger

** Kapittel 11: Supplerende pensjoner i arbeidsforhold og individuelle pensjoner. *NOU 2004:1*, s. 246-280 (34 sider).

http://odin.dep.no/fin/norsk/dok/andre_dok/nou/006001-020025/inn-bn.html

4. Samfunnsøkonomiske perspektiver

* Fredriksen, Dennis og Nils Martin Stølen. *: Utforming av pensjonssystemet, framtidas pensjonsutgifter og fordelingseffekter. Økonomiske analyser nr 5 2004* s. 51-59 8 s

* Gulbrandsen Lars og Åsmund Langsether. *Eldre – sparere eller forbrukere? Tidsskrift for Velferdsforskning 1998* 17 s

* Steigum, Erling. 1996. *Økonomisk politikk og pensjonssystem i et flergenerasjonsperspektiv*. I Victor D. Norman (red): *Næringspolitikk og økonomisk utvikling*. Oslo: Universitetsforlaget 25 s

5. Rettsgarantier og tillit

** Bay Ann-Helen og Axel West Pedersen: *Folketrygdens pensjonssystem*: Tillit, tilfredshet og politiske holdninger Vedlegg 6 *NOU 2004:1* 13 s

** Lovavdelingen: Omlegging av pensjonssystemet – overgangsordninger og forholdet til Grunnloven. Vedlegg 5, *NOU 2004:1*, s. 325 – 334 9 s

http://odin.dep.no/fin/norsk/dok/andre_dok/nou/006001-020025/inn-bn.html

* Kjønstad, Asbjørn. *Trygderettigheter, grunnlovsvern og høyesterett. Lov og Rett nr 5 1997* s. 243 – 292 49 s

6. Overgang til pensjon og tidlig pensjonering

*Daatland Svein og Per Erik Solem. 1995. *Velferdsgevinst eller velferdstap å bli pensjonist?* I Asbjørn Kjønstad et. al. (red): *Det norske trygdesystemet*. Ad Notam 28 s

* Epland, Jon og Laila Kleven. 2005. *Smalhals eller det gode livet?* Økonomisk levestandard før og etter alderspensjonering. Økonomiske analyser nr 2 2005 10 s

* Hernæs Erik, Knut Røed og Steinar Strom: *Yrkesdeltakelse, pensjoneringsatferd og økonomiske insentiver*. Frischseneteret, rapport nr 4 2002 41 s

* Johannessen Asbjørn. 1991. *Hvordan oppleves det å bli førtidspensjonert?* I Aksel Hatland: *Trygd som Fortjent*. Ad Notam 16 s

Midtsundstad, Tove. AFP-pensjonisten: sliten eller frisk og arbeidsfør? En analyse av tidlig pensjonering og bruk av AFP i privat sektor. *Fafo-rapport nr. 385. 2002*. Kapittel 1-3 90 s

7. Pensjon og fordeling

Koren Charlotte. *Minstepensjon og minstepensjonister. NOVA rapport nr 19 2001* 61 s

* Koren Charlotte: *Hva er poenget med besteårsregelen?* RØST nr 1 2003 s. 62 - 74 12 s

* Sverdrup, Tone. *Utsikter for alderdommen*. Fattige kvinner og rike menn: kritikk av Ot.prp. nr. 4 (1997-98)). *Kritisk juss. Vol. 24 (4) 1997*: s. 271-278 8 s

Pedersen Axel West. *Inntektsfordelingen blant alderspensjonister i ni OECD land*. FAFO 1998 79 s

* Pedersen Axel West: *Ny behovsprøvd alderstrygd for innvandrere*. Trygd og Pensjon (3 sider).

8. Internasjonal koordinering av pensjonsrettigheter

* Westerhäll Lotta. 1999. *Grunnprinsipper om koordinering av trygdeytelser*. I Asbjørn Kjønstad (red): *Trygdeytelser i Europa*. Ad Notam/Gyldendal 1999 s. 21-40 19 s

.

* Winding-Sørensen Liv. 1999. *EØS-avtalens bestemmelser om pensjoner*. I Asbjørn Kjønstad (red): *Trygdeytelser i Europa*. Ad Notam/Gyldendal 1999 107-124 17 s.

Litteratur merket * vil bli trykket opp i et eget kompendium og selges ved Penelope bokhandel, Høgskolen i Oslo.
Litteratur merket ** henter du fra nettet (ODIN): http://www.odin.no/
Boka av Palme*** fås av fagansvarlig (elektronisk versjon)

Sosialt arbeid på gruppe- og samfunnsnivå

15 studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg ferdigheter i og forståelse for på hvilken måte samspill og samarbeid med grupper, team, organisasjoner, institusjoner og lokalsamfunn er arenaer for læring, utvikling og problemløsning. De skal tilegne seg kunnskaper om hvordan sosiale systemer både kan bidra til helse og trivsel, og til sykdom, vantrivsel og mangel på tilpassing. Studentene skal også tilegne seg ferdigheter i og kunnskaper om hvordan sosialarbeidere kan initiere og delta i sosialt arbeid på gruppe- og samfunnsnivå.

Innhold

Modulen tar utgangspunkt i en analyse av sosialt arbeids status i dag. Følgende tema blir belyst:

- Sosialt arbeid i grupper
- Gruppelederrollen i forhold til planlegging, rekruttering og arbeidsfasene
- Samfunnsarbeid
- Organisasjonsteori
- Sosial administrasjon, planlegging, ledelse
- Trusler og vold i arbeidslivet
- Boligsosialt arbeid
- Selvhjelp og selvhjelpsorganisering
- Samarbeid med frivillige organisasjoner
- Etiske problemstillinger

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom teoriinnlegg, realitetsspill og treningssituasjoner, diskusjoner og evaluering av aktiviteten.

Arbeidskrav

Studentene skal i løpet av kurset gjennomføre en obligatorisk ferdighetstrening. Det kreves 80 % tilstedeværelse i ferdighetstrening. Man kan få godkjent noe fravær utover dette ved å levere et skriftlig arbeidskrav, men er fraværet på mer enn 40 % får man ikke fremstille seg til eksamen.
Se Utfyllende regler bak i studieplanen

Vurdering

Studentene skal avlegge en 5 timers skriftlig skoleeksamen ved slutten av semesteret. Det benyttes graderte karakterer fra A til E for bestått, F for ikke bestått. Intern og ekstern sensor benyttes på alle besvarelser.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

Sosialt gruppearbeid, selvhjelp, nettverk

Amundsen, Ivar. 1998. *Fevikprosjektet – en studie i anvendt bytteteori* i Pål Repstad (red), Den lokale velferdsblanding. Når offentlige og frivillige skal samarbeide. Universitetsforlaget 20 s

Davidsen-Nielsen, Marianne & Leick, Nini. 2001 *Den nødvendige smerte*. Socialpædagogisk Bibliotek Kap. 4: Kriseintervensjon og sorgterapi i gruppe. 14s.*

Doel, Mark og Sawdon, Cathrine. 1999. *The Essential Groupworker*. London & Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers Kap. 1, Kap. 3-13. 236 s.

Heap, Ken .1990. *Minner: viktige trekk* og *Reminisens som redskap i eldreomsorgen*, kap. 5 og 6 i Heap: *Samtalen i eldreomsorgen*. Kommuneforlaget, 44 s

Hjemdal, Nilsen, Seim.1998. *Selvhjelp, Kunsten å løfte seg etter håret.* Cappelen Akademisk Forlag, 263 s

Wirtberg, Ingegerd & Bill Petitt. 1991: *Handbok i grupparbete*

Larsen, Rolf-Petter. 2000. *Teamutvikling* Cappelen Akademisk forlag. s. 131-153 - *Feedback* 22 s. *

Matzat, Jürgen. 1992. *Selvhjelp for psykiatriske pasienter* s. 189-205, i Live Fyrand (red.), Perspektiver på sosialt nettverk". Universitetsforlaget, 16 s.

Schiefloe, Per Morten. 1992. *Sosiale nettverk* og *Byliv og Nærmiljø* i Live Fyrand (red.), Perspektiver på sosialt nettverk". Universitetsforlaget, 53 s.

Skiri, Jan Arve. 2000. *Vi vil handle – ikke behandles* Erfaringer fra Mental Helses senter i Trondheim i Almvik , Arve og Lisbet Borge (red.), *Tusenkunstnerene. Muligheter og mangfold i psykisk helsearbeid,* kap 7, 16 s.

Sæbø, Liv. 2000. *Ei historie blir til …- eit brukarorientert tiltak for pårørande til unge som tok sitt eige liv i* Almvik , Arve og Lisbet Borge (red.), *Tusenkunstnerene. Muligheter og mangfold i psykisk helsearbeid,* kap 8, 10 s.

Sosial administrasjon og planlegging / organisasasjon og ledelse / etikk / sosialarbeiderrollen.

Bauman, Zygmunt. 2002. *Arbejde, forbrukerisme og de nye fattige.* Hans Reitzels forlag. Kap. 5: Fremtidsudsigterne for de nye fattige. 23 s. *

Bukve, Oddbjørn. 2000. *Kommunal forvaltning og planlegging*. Oslo: Det Norske Samlaget Del 6: Avgjerdsprosessen 2: Planlegging. S. 259-277, 18 s. *

Eriksen, Erik Oddvar. 2001.Kap. 6 *Solidaritet, effektivitet, frihet*. 22 s". * i Demokratiets sorte hull – om spenningen mellom fag og politikk i velferdsstaten. Abstrakt Forlag

Fischer, Grete og Sortland, Nils. 2001. Kap.5 *Organisasjonskultur*. 13 s. * Innføring i organisasjonspsykologi. Oslo: Universitetsforlaget

Granér, Rolf. 1995. *Personalgruppens psykologi*. Oslo: Tano kap. 1- 4, kap. 6 -10, 122 s

Ife, Jim. 1999. *Rethinking Social Work. Towards critical practice*. South Melbourne: Longman Kap. 2. Competing discourses of human services. S. 39-61, 22 s.*

Kjørstad, Monica. *Between Professional Ethics and Bureaucratic Rationality*. Challenges for social workers who are faced with a workfare policy. In Press; 20 s. *

Morén, Stefan. *July 1994. Social work organizations from within.* International Social Work. Vol. 37. Number 3. 17 s *

Samfunnsarbeid og boligsosialt arbeid

Rundskriv U-10/2002. Det kongelige justis – og politidepartement, Det kongelige kommunal - og regionaldepartement, Det kongelige sosialdepartement. *Boligsosialt arbeid – bistand til å mestre et boforhold*, 25 s.*

Christie, Nils. *Konflikt som eiendom*. Sosiologi i dag 6 /1976 nr. 4. 14 s. *

Hutchinson, Gunn Strand. *Samfunnsarbeid – undervurdert som arbeidsmåte*? Nordisk sosialt arbeid, 2004 nr. 3. 10 s. *

Lister, Ruth: *Citizenship on the margins: Citizenship, social work and social action*. European Journal of Social Work 1,1 1998. 13 s.*

Stortingsmelding nr. 23 (2003-2004) Om boligpolitikken (Boligmeldingen). Kommunal- og regionaldepartementet. Sammendrag. 8 s.*

Thyness, Pau. 1999. Kap. 4 *Frivillighetssentralene og frivillig innsats*, 41 s.i Sosialt arbeid, lokal organisering og selvhjelp - en innføring for helse - og sosialarbeidere. Tano Aschehoug

Thyness, Paul. *Fra lokalsamfunnsarbeid til boligsosialt arbeid – reprise eller fornyelse*? Nordisk sosialt arbeid, 2004 Nr. 3. 20 s. *

Thyness, Paul (red) 2004 Boligsosialt arbeid. Kommuneforlaget 2004. s. 78-109, s. 128-141 og s. 155-229, 118 s

* artikler som blir trykket opp i kompendium for salg.

Velferdssosiologi

(5 studiepoeng)

Mål

Målet med kurset er at studentene skal tilegne seg sosiologiske kunnskaper og begreper, og se dette i forhold til trekk ved det moderne velferdssamfunnet. Studentene skal tilegne seg en teoretisk forståelse av endringsprosesser og innsikt i den betydningen dette har for levekår. Studentene skal også tilegne seg bevissthet om hvordan viktige begreper kan være med på å forme virkeligheten og selv kunne bedømme i hvilken grad begrepene er treffende.

Emnet bygger på grunnbegreper og forståelse som studenten har tilegnet seg i Velferdssosiologi og sosialpsykologi.

Innhold

- sosiologiske begreper om modernitet
- identitet
- fleksibilitet, arbeidsliv og levekår
- det moderne og det senmoderne

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen gis i form av forelesninger (ca 20 timer som strekker seg over 3 – 4 uker) Det vil også være mulighet for individuell veiledning og samtale.

Vurdering

Studentene skal avlegge en fire timers skriftlig skoleeksamen. Det benyttes gradert karakterskala fra A til E for bestått og F for ikke bestått eksamen. Intern sensor benyttes på alle besvarelser, ekstern sensor brukes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver (ca. 20 % av oppgavene).

Pensum

Bauman, Zygmunt. 1997. *Moderniteten og Holocaust*. Vidarforlaget, Oslo. 276 s (Ikke etterordet).
Sennett, Richard. 2005. *Det fleksible mennesket. Bergen:*Fagbokforlaget 190 s

Bacheloroppgave

15 studiepoeng

Mål

Bacheloroppgaven skal gi studenten trening i å bruke teori og metoder fra studiets fagområder. Gjennom bacheloroppgaven skal studentene trene sine skriftlige ferdigheter og oppøve evnen til å innhente kunnskap for å kunne analysere, vurdere, organisere og framstille denne på en forståelig måte. Oppgaven kan om ønskelig knyttes til et bestemt tema som studenten har fordypet seg i innenfor valgfaget, og den kan gjerne også knyttes opp til erfaringer fra praksis.

Spesielt om bacheloroppgaven

Valg av tema

Studenten skal velge en fordypningsoppgave innenfor studiets fagkrets. Tema må avgrenses, og studenten må velge en avgrensing som er relevant for yrkesutøvelsen. Innleveringsfrist for det valgte tema blir kunngjort i timeplanen.

Foreløpig problemstilling

Studenten skal formulere en foreløpig problemstilling og avgrensning av det tema han/hun har valgt. Studenten skal redegjøre for hvordan studiets fagområder og litteratur skal anvendes i oppgaven, og skissere en tids- og arbeidsplan for arbeidet med fordypningsoppgaven. Den foreløpige problemstillingen vurderes og kommenteres av veileder.

Veiledning

Arbeidet gjennomføres med veiledning fra høgskolen. Unntaksvis oppnevnes veiledere utenfor høgskolen. I slike tilfeller forutsettes det at veilederen har kjennskap til høgskolens undervisningsopplegg og har kompetanse til å kunne veilede studenter ut fra de eksamenskrav som er satt. Det er modulansvarlig som fordeler veilederansvar i samarbeid med studieleder. Veilederansvaret skal fortrinnsvis fordeles etter interesse og faglig forutsetning i forhold til tema. Studentene kan ta opp med studieleder ønske om skifte av veileder dersom samarbeidet ikke fungerer. Studentene har krav på inntil 4 skoletimer veiledning.

Den første veiledningstimen skal finne sted i den første uken av arbeidsperioden, og gis i grupper. Individuell veiledning utover 3 timer blir ikke gitt. Første individuelle veiledning vil ofte handle om utforming av problemstillingen, disposisjon og litteraturvalg. Ut fra studentens forslag til tidsplan avtales så tider for øvrig individuell veiledning, totalt 2x45 min. Det forutsettes at studenten leverer inn skriftlig materiale senest to dager før veiledningstimen. Veiledning vil ikke bli gitt uten slik forberedelse fra studenten. Studenten har selv ansvar for kvaliteten på oppgaven som leveres, veileder har kun ansvar for å gi råd om hvordan oppgaven kan løses i forhold til problemstillingen. Studenten har også selv ansvar for at oppgaven leveres i henhold til reglementets ulike krav.

Innhold

Fordypningsoppgaven er siste studieårs skriftlige eksamensarbeid. Den skal inneholde:

- Presentasjon av tema og problemstilling. Oppgaven kan ta utgangspunkt i fenomener studenten har blitt kjent med i sin praksis
- Presentasjon av relevant (jfr. problemstilling) teori fra studiets aktuelle fagområder, bl.a. sosialpolitisk status på området. Her skal man vise til minst en fagartikkel.
- Drøfting av problemstillingen i lys av teoriene (idealer)
- Drøfting av problemstillingen i forhold til kunnskap om realitetene i velferdsforvaltningen med evt. forslag til utvikling/utbedring.

Lengde

25 sider pluss/minus 10 prosent (for utforming se under generell informasjon om skriftlige arbeidskrav). Oppgaven leveres maskinskrevet og i 4 eksemplarer. Innleveringsfrist blir kunngjort i timeplan og/eller semesteroversikt.

Vurdering

Eksamen består av en bacheloroppgave og muntlig eksamen. Muntlig eksamen tar utgangspunkt i obligatorisk og selvvalgt pensum, samt bacheloroppgaven. Det benyttes gradert karakterskala fra A til E for bestått, og F for ikke bestått eksamen. Det gis separate karakterer på fordypningsoppgaven og muntlig eksamen, og disse slås så sammen. Begge delene teller 50% av sensuren. Eksterne og interne sensorer sensurerer alle oppgavene og muntlig eksamen.

Studenter som ikke består fordypningsoppgaven kan ikke fremstille seg til muntlig eksamen. Dersom den skriftlige fordypningsoppgaven ikke er bestått, har studenten rett til å levere inn en bearbeidet oppgave som på nytt skal sensureres. Studenten har krav på begrunnelse og en times ekstra veiledning i forbindelse med forbedring av oppgaven. Muntlig eksamen blir avholdt etter sensur av bacheloroppgaven. Studenter som ikke består ny/utsatt eksamen, må ved neste ordinære eksamen levere ny fordypningsoppgave basert på en ny problemstilling. (Se Spesielt om fordypningsoppgaven).

Pensum

Det vil være et fellespensum på ca. 400 sider i etikk, oppgaveskriving og sosialpolitikk. Det resterende pensum skal studentene velge i forhold til sitt fordypningsemne (350 s), til sammen 750 sider. I etikk kan du velge mellom to bøker; Profesjonsetikk av Christoffersen, eller Ansvar for likeverd. Etikk i tverrfaglig arbeid med habilitering og rehabilitering av Lingås.

Det kan ikke velges litteratur som har vært pensum i andre emner, inkludert praksis, men det er selvsagt aktuelt i oppgaven å henvise til tidligere pensum. Det er en forutsetning at en på 6. semesters nivå kan integrere tidligere pensum i sin analyse. Selvvalgt pensum skal ha tilknytning til oppgaven.

Det er to krav til selvvalgt pensum. For det første skal det være utdrag av offentlige dokumenter som behandler tema, slik at det gjøres rede for sosialpolitisk status for problemet som det skrives om. For det andre kreves det at en velger minst én relevant aktuell fagartikkel fra fagpressen som f.eks. Embla, Socialvetenskaplig Tidsskrift, e.l. for å vise eksempel på fagdebatten på området.

Forøvrig må pensum bestå av bøker, utdrag av bøker e.l. som har nivå som egner seg for et høgskolestudium. Pensum skal godkjennes av veileder. Det finnes et skjema for dette og fristen for innlevering av pensumliste blir oppgitt.

Fellespensum

Christoffersen, Svein Aage. 2005. *Profesjonsetikk.* Universitetsforlaget 130 s

Dalland, Olav. 1997. *Metode og oppgaveskriving for studente*r. Universitetsforlaget, kap. 7-10 55 s

Rothstein, Bo. 2002. *Vad bör staten göra*? Om välfärdsstatens moraliska och politiska logik. 2. uppl. ' Stockholm. SNS Förlag 328 s Kap 2. (s 38-70, kap.8 s.226-258 64 s

Kildal, Nanna, red. 2001. Kap.1 s.7- 28 *En ny veg for velferdsstaten*? i *Den nye sociala frågan. Om arbete, inkomst og rettvisa*. Daidalos Forlag. Gøteborg. 21 s

Lingås, Lars Gunnar. 2005. *Ansvar for likeverd*. Etikk i tverrfaglig arbeid med habilitering og rehabilitering. Gyldendal Akademiske

Lorentzen, Håkon og Rogstad, Jon. 1994. *Hvorfor frivillig. Begrunnelser for frivillig sosialt arbeid*. Rapport 94:11 Institutt for samfunnsforskning (ISF) 60 s

Lødemel, Ivar og Kåre Hagen. 2005. *Fattigdom og sosial eksklusjon* s210-235), i ' *Det Norske Samfunn*. 5 utgave. Oslo: Gyldendal akademisk 25 s

Lødemel, Ivar. 2001. *National objectives and local implementation of workfare in Norway* Kap.5 s.133-158 i Lødemel, I og Trickey, H (red); *An Offer you can't refuse: workfare in international perspective.* Bristol: Policy Press. 25 s

Utfyllende bestemmelser

Utfyllende bestemmelser er regelverket for obligatoriske krav, studieprogresjon og vurderinger.

Informasjon/frister

Informasjon gitt til studentene ved elektronisk oppslagstavle, elektronisk post, oppslag eller via utdelt materiale er å betrakte som personlig meddelt den enkelte student. Studenten er selv ansvarlig for å holde seg à jour med den informasjon som blir gitt. I all hovedsak vil nødvendig informasjon samt frister være oppgitt i heftet "Viktig studieadministrativ informasjon" som blir utgitt hvert studieår. En student som ikke overholder en frist, vil normalt ikke få sin sak behandlet. Ved sykdom eller annet fravær må studenten sørge for å ta kontakt med servicesenteret eller en medstudent som kan informere om oppslag, e-post og utdelt materiale. Tilsvarende gjelder for studenter som er i utlandet som ERASMUS-studenter. Det kan i særlige tilfelle gjøres unntak.

Arbeidskrav

Alle arbeidskrav fastsatt i studieplanen for de enkelte emner/moduler per studieår, må være godkjent for at studenten skal kunne framstille seg til eksamen eller begynne på praksisstudiet. Det vil fremgå av timeplan/undervisningsplan og/eller semesteroversikt hvilke frister som gjelder for innlevering av arbeidskrav.

Skriftlige arbeidskrav

Besvarelser skal være maskinskrevet. Det benyttes 12 punkt Times New Roman, linjeavstand 1,5 og de forhåndsinnstilte standardmarger for word (2,5 cm i topp-, bunn- ,høyre- og venstremarg
Arbeidskrav kan kreves innlevert i inntil fire eksemplarer. Med mindre annet er bestemt, skjer innlevering og registrering av arbeidskrav på servicesenteret.
Studenter som er bosatt mer enn 100 km fra høgskolen kan etter søknad få tillatelse til å postlegge arbeidskravet. Besvarelsen må da være poststemplet innleveringsdagen før angitt tidspunkt. Studenter ved deltidsstudiene kan velge å sende inn besvarelsene via elektronisk post. De skal i så fall være lagret i wordformat. Nærmere bestemmelser om dette gis i egen informasjon fra studieadministrasjonen. Frister for innlevering av arbeidskrav framgår av timeplan/undervisningsplan og/eller semesteroversikt. Etter søknad kan det i spesielle tilfeller innvilges utsettelse av innlevering av arbeidskrav.

Vurdering av arbeidskrav

Skriftlige arbeidskrav vurderes av en faglærer og/eller medstudenter. Det gis skriftlig og/eller muntlig tilbakemelding. Når en oppgave underkjennes skal faglærer samrå seg med en kollega før avgjørelsen. Faglærer gir en kort skriftlig eller muntlig begrunnelse og råd om hva som bør forbedres. Et forbedret arbeidskrav vil da normalt bli godkjent.

Når det i et arbeidskrav stilles krav om deltakelse i gruppearbeid, er dette oppfylt først når studenten har deltatt aktivt og regelmessig i gruppens arbeid. Gruppen skal bekrefte at de enkelte medlemmer har fylt dette kravet gjennom en skriftlig erklæring. Erklæringen underskrives av alle i gruppen og leveres sammen med arbeidskravet. Ved gruppearbeidskrav gjelder samme prosedyre for eventuell omarbeiding som ved individuelle besvarelser.

Dersom det foreligger helt spesielle omstendigheter, har studenter anledning til å søke om utsettelse på innlevering av arbeidskrav. Studenter som ikke har fått godkjent alle obligatoriske arbeidskrav, har ikke rett til å fremstille seg til eksamen. (jf. "Regler for studieprogresjon.)

Obligatorisk undervisning

Begrunnelsen for krav om tilstedeværelse på deler av undervisningen er at studenten ved dette får mulighet for å tilegne seg en kompetanse som både er en del av formålet med studiet, og som ikke

kan prøves til eksamen. Det kreves 80 % tilstedeværelse. Ved fravær utover dette må det leveres alternativt arbeidskrav. Ved fravær på mer enn 40 %, får man ikke godkjent emnet.
Studentene har selv ansvar for å notere inn sin tilstedeværelse på eget skjema utarbeidet for dette og få den attestert av ansvarlig faglærer og/eller medstudenter. Studenter som ikke har fått attestert minimum tilstedeværelse får ikke godkjent arbeidskravet.

Det må foreligge helt spesielle grunner dersom en student skal kunne gis dispensasjon i form av et alternativt arbeidskrav. Slik dispensasjon gis av studieleder i samråd med modulkoordinator og faglærer. Med uttrykket "helt spesielle grunner" skal forstås uforutsigbare tvangssituasjoner, for eksempel egen eller egne barns sykdom. Sykdom må dokumenteres ved legeattest.

Retningslinjer for praksisperioden

Læringskontrakt

Studentens læringsmål skal formuleres i en læringskontrakt mellom student, veileder og praksissted. Læringskontrakten skal også inneholde tid for veiledning, vurdering og studentens studiedager.

Veiledning

For hver student oppnevnes en praksisveileder. Studenten skal ha minimum en veiledningstime pr. uke. Avtale om tidspunkter for veiledning skal fastsettes snarest mulig etter at studenten har begynt i praksis. Veiledningen skal tilrettelegges slik at studenten aktivt kan reflektere over faglige og etiske problemstillinger, samt hva personlig kompetanse er. Studenten og praksisveileder har gjensidig ansvar for å forberede innholdet i veiledningstimen.

Høgskolens ansvar

Høgskolen har ansvar for oppfølging av studenter i praksis. Høgskolen foretar praksisbesøk ved behov.
Høgskolen skal se til at praksisstedet/veileder i nødvendig utstrekning får råd og veiledning i forhold til praksisperiodens mål og innhold.
Høgskolen skal medvirke til å løse problemer eller konflikter som måtte oppstå i praksisperioden mellom studenten og praksisstedet.
Høgskolen dekker studentens reiseutgifter i praksisperioden etter nærmere regler gitt av høgskolen.

Praksisstedets ansvar

Praksisstedet må oppnevne en veileder for studenten. Veileder har det daglige ansvaret for at studenten får den opplæring som er nødvendig. Veileder bør ha de faglige og personlige kvalifikasjoner som funksjonen tilsier. Veileder må avsette minimum en times fast avtalt veiledning i uken. Veiledningen skal tilrettelegges slik at studenten kan reflektere over faglige og etiske problemstillinger. Praksisstedet er ansvarlig for praksisperioden i samråd med høgskolen.

Studenten må gis oppgaver som er relevante for studiet. Dette kan dreie seg om saksbehandling, brukersamtaler og utvikling av individuelle planer i et tverrfaglig perspektiv. Praksisstedet bør legge forholdene til rette slik at studenten skal få delta i møter på praksisstedet og evt. på aktuelle ekskursjoner. Praksisstedet må dekke eventuelle reiseutgifter i forbindelse med arbeid, konferanser, seminar, kurs med mer.

Studentens ansvar

Studenten må følge den arbeidstid og det arbeidsreglement som gjelder på praksisstedet. Det innebærer blant annet at studenten har samme tjenesteplikter som de ansatte, og at han/henne må gi beskjed om sykdom og fravær på vanlig måte. Studenten må undertegne en erklæring om taushetsplikt før praksisperioden.
På arbeidssteder hvor det følges en døgnkontinuerlig turnus, bør det være en rimelig fordeling mellom dagarbeid og kveldsarbeid. Retningsgivende er 2 kvelder pr. uke og ikke mer enn hver 3.

helg. Nattarbeid skal ikke inngå i studentens arbeidstid. Studenten skal ha avsatt en dag pr. uke til studiedag.
Dersom studenten er borte i mer enn til sammen 5 arbeidsdager, må fravær tas igjen, og så langt som mulig ved at studenten blir i praksisstillingen tilsvarende lengre. Høgskolen kan i spesielle tilfeller dispensere fra dette kravet.
Problemer som måtte oppstå i løpet av praksisperioden, må praksisstudenten i første omgang ta opp med veileder. Studenten har plikt til å ta kontakt med høgskolen når han/henne får problemer med å gjennomføre praksisperioden. Studenten må for øvrig ta kontakt med høgskolen når han/henne har behov for det.

Tilbakemelding

Studenten bør få tilbakemelding på sin fungering i praksis under veis. Studenten skal imidlertid ha en mer omfattende tilbakemelding av praksisveileder ved avslutningen av praksis. Når det er naturlig, bør også andre tilsatte medvirke. Det skal vurderes i hvilken grad studenten har nådd de læringsmål som fastsettes i samarbeid mellom student, veileder og praksissted. I praksisrapporten skal det foretas en samlet vurdering av studentens læringsprogresjon og gjennomføring av praksisperioden med utgangspunkt i følgende to punkter:

Krav om nærvær på praksisstedet

Vanlige normer og regler i arbeidslivet.

Praksisrapporten

Dette er et internt tilbakemeldingsdokument og kan ikke brukes som arbeidsattest.

Vurdering av eksternt praksisstudium

Vurdering skal skje i samsvar med Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo.
Bestått/ikke bestått praksisopplæringen er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven.
Ved slutten av praksisperioden skal det foreligge en evalueringsrapport, jfr. Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo.

Tvil om bestått/ikke bestått

Det vises til § 10 i Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo.
Praksisveilederen og/eller avdelingen kan reise tvil om eller foreslå ikke bestått på ekstern praksis. Hvis det reises tvil om praksis skal få bestått, skal studenten gis skriftlig beskjed om dette så raskt som mulig og senest tre uker før praksisperioden er slutt. Før varslet gis skal det innkalles til et møte mellom de berørte parter (student, representant for studiet og representant for praksisstedet).

Initiativ til et slikt møte tas umiddelbart. Høgskolen er ansvarlig for møteinnkalling og gjennomføring av møtet. Det skal føres protokoll. Partene skal gis anledning til å kommentere protokollen. Eventuelle kommentarer skal være skriftlige og sendes Høgskolen v/dekan innen 1 uke fra protokollen foreligger.

Dersom grunnlag for tvil om bestått praksis, skal det utarbeides en skriftlig plan for korrigeringer av de forhold som ligger til grunn for tvil om bestått praksis. Planen skal i så fall inneholde spesifikke tiltak og ansvarsforhold for iverksetting av slike tiltak. Partene skal bli enige om dato for vurderingsmøte for å vurdere effekten av det korrigerende tiltak.
"Dersom det er reist tvil om godkjenning, må studenten vise tilfredsstillende praksis den siste del av perioden for å bestå", jfr. Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo.

Dersom høgskolen kommer til at praksis ikke bør få bestått, skal et begrunnet forslag om dette meddeles studenten skriftlig så raskt som mulig. Deretter skal saken snarest framlegges for praksisutvalget ved avdelingen (se Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo). Praksisutvalget avgjør om saken er tilstrekkelig belyst, og sørger eventuelt for tilleggsopplysninger. Deretter fatter praksisutvalget endelig vedtak. Vedtaket skal begrunnes skriftlig. Det sendes fra avdelingen til studenten og den/de av partene som har foreslått "ikke bestått".

Ny praksisperiode

Se Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo.

Utestenging

En student som har opptrådt grovt klandreverdig under praksisopplæringen, kan etter vedtak i Høgskolens styre utestenges fra studiet i 3 år. Se Lov om universitet og høgskoler.

Regler for studieprogresjon

Eksamen

For å begynne i 2. studieår, kan man kun ha 15 studiepoeng som hengefag. Disse må i så fall være bestått i løpet av 2. studieår.

For å begynne i 3. studieår, kan man ha ett emne som hengefag, og det gjelder kun ett av følgende emner: "Velferdssosiologi og sosialpsykologi" (10 studiepoeng) eller "Sosialmedisin og rehabilitering" (10 studiepoeng).

For øvrig må alle eksamener for det enkelte studieår i sin helhet være bestått for at studenten skal kunne fortsette i påfølgende studieår.

Oversikt over viktige lover, forskrifter og bestemmelser

En del formelle dokumenter regulerer studieforholdet ved HiO. Studentene er derfor forpliktet til å sette seg inn i dem. De omfatter gjeldende lover, forskrifter, regelverk og prosedyrer for HiO.

Du finner dem på høgskolens hjemmesider:
http://www.hio.no/

I tillegg viser vi til heftet "Viktig studieadministrativ informasjon" utarbeidet ved avdelingen. Dette heftet deles ut til alle nye studenter ved studiestart.